

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA ZOOTEHNIKO

Mojca SVETLIČIČ

POKLICNA NEGA MAČK IN PSOV

DIPLOMSKO DELO

Univerzitetni študij

Ljubljana, 2007

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA ZOOTEHNIKO

Mojca SVETLIČIČ

POKLICNA NEGA MAČK IN PSOV

DIPLOMSKO DELO
Univerzitetni študij

PROFESSIONAL CAT AND DOG GROOMING

GRADUATION THESIS
University studies

Ljubljana, 2007

Diplomsko delo je zaključek univerzitetnega študija kmetijstvo – zootehnika. Diplomsko delo je bilo opravljeno na Katedri za etologijo, biometrijo in selekcijo ter prašičerejo, Oddelka za zootehniko, Biotehniške fakultete, Univerza v Ljubljani. Analiza delovanja enega naših prvih podjetji za nego malih živali je bila opravljena v podjetju Pet Vizija ISB Studio nege za male živali Mojca Svetličič s.p. v Ljubljani.

Komisija za dodiplomski študij Oddelka za zootehniko je za mentorja imenovala prof. dr. Ivana Štuhca.

Recenzent: prof. dr. Simon HORVAT

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik: prof. dr. Jurij POHAR
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Član: prof. dr. Ivan ŠTUHEC
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Član: prof. dr. Simon HORVAT
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Datum zagovora:

Naloga je rezultat lastnega raziskovalnega dela. Podpisana se strinjam z objavo svoje naloge v polnem tekstu na spletni strani Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete. Izjavljam, da je naloga, ki sem jo oddala v elektronski obliki, identična tiskani verziji.

Mojca SVETLIČIČ

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD	Dn
DK	UDK 636.7/.8(043.2)=163.6
KG	hišne živali/mačke/psi/poklicna nega/Slovenija
KK	AGRIS /
AV	SVETLIČIČ, Mojca
SA	ŠTUHEC, Ivan (mentor)
KZ	SI-1230 Domžale, Groblje 3
ZA	Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko
LI	2007
IN	POKLICNA NEGA MAČK IN PSOVI
TD	Diplomsko delo (univerzitetni študij)
OP	IX, 48 str., 36 sl., 9 pregl., 27 vir.
IJ	sl
Jl	sl/en
AI	Diplomska naloga nam podrobneje predstavi poklicno nego mačk in psov in sicer zgodovino poklica, potrebne sposobnosti za opravljanje tega poklica ter možnosti šolanja in zaposlitve. Pomembno je dobro poznavanje različnih pasem psov in mačk, njihovih lastnosti, pripadnost različnim tipom dlak glede na odlakanost kože in različnih tehnik nege. Z analizo delovanja enega prvih naših podjetij za nego malih živali smo ugotovili, da so najpogostejše stranke podjetja Pet Vizija ISB Studio nege za male živali, Mojca Svetličič s.p., psi. Med deležem samcev in samic ni bistvene razlike, največ psov pa spada v skupino dolgodlakih pasem. Lastniki se največkrat odločijo za kompletno nego (kopanje, striženje, krajšanje krempljev, čiščenje ušes in praznjenje paraanalnih vrečk). Mačke lastniki pripeljejo dvakrat letno v času menjave dlake in sicer najpogosteje dolgodlake mačke, katerih nega lastnikom povzroča največ težav.

KEY WORD DOCUMENTATION

DN	Dn
DC	UDC 636.7/.8(043.2)=163.6
CX	companion animals/cats/dogs/professional grooming/Slovenia
CC	AGRIS /
AU	SVETLIČIČ, Mojca
AA	ŠTUHEC, Ivan (supervisor)
PP	SI-1230 Domžale, Groblje 3
PB	University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Zootechnical Department
PY	2007
TI	PROFESSIONAL CAT AND DOG GROOMING
DT	Graduation Thesis (University studies)
NO	IX, 48 p., 36 fig., 9 tab., 27 ref.
LA	sl
AL	sl/en
AB	<p>This thesis deals with the professional grooming for cats and dogs; it looks into the history of this profession, describes the skills required for this kind of work and looks at training and employment possibilities. In this line of work it is important to know different breeds of cats and dogs, their characteristics, different coat types and grooming techniques. After having analysed one of our first grooming companies for small animals, we found out that dogs are the most frequent customers of Pet Vizija ISB Studio for small animal grooming, Mojca Svetličič s.p. There are no differences between the proportion of males and females; however, most of the dogs belong to the group of long-haired breeds. In most cases pet owners decide for full-service grooming (bathing and cutting,). Cats are brought to the studio twice a year when they change their hair. Usually these are long-haired cats because their grooming gives the owners the biggest problems.</p>

KAZALO VSEBINE

	str.
Ključna dokumentacijska informacija (KDI)	III
Key words documentation (KWD)	IV
Kazalo vsebine	V
Kazalo preglednic	VII
Kazalo slik	VIII
1 UVOD	1
2 PREGLED OBJAV	2
2.1 POKLICI ZA DELO Z ŽIVALMI	2
2.1.1 Vzreditelj	3
2.1.2 Pasji ali mačji trener	4
2.1.3 Varuh živali	4
2.1.4 Vodja hotela za male živali	4
2.1.5 Negovalec malih živali	5
2.1.6 Varuške in sprehajalci	5
2.1.7 Skrbniki živali v zavetišču	5
2.1.8 Sodniki na razstavah živali	6
2.1.9 Profesionalni razstavljalci psov	6
2.2 RAZVOJ POKLICIA ZA NEGO PSOV IN MAČK SKOZI ZGODOVINO	7
2.3 NASTANEK SALONOV ZA NEGO MALIH ŽIVALI	7
2.4 POTREBNE SPOSOBNOSTI ZA OPRAVLJANJE POKLICNE NEGE PSOV IN MAČK	8
2.5 ŠOLANJE NEGOVALCEV ZA PSE IN MAČKE	10
2.5.1 Zasebni negovalci	10
2.5.2 Šole za negovalce	10

2.5.3	Samostojno šolanje	11
2.6	RAZLIČNE POKLICNE USMERITVE	11
3	MATERIAL IN METODE	14
3.1	MATERIAL	14
3.1.1	Predstavitev Studia nege za male živali	14
3.1.2	Mačke kot stranke	17
3.1.3	Psi kot stranke	20
3.2	METODE	23
3.2.1	Razvrščanje kože po njeni odlakanosti	23
3.2.1.1	Kratkodlaki tip	23
3.2.1.2	Srednje dolgodlaki tip	24
3.2.1.3	Dolgodlaki tip	25
3.2.2	Metode priprave živali na razstave	25
3.2.2.1	Kodri	26
3.2.2.2	Male dolgodlake pasme	29
3.2.2.3	Različni načini urejanja dlake na glavi	31
4	REZULTATI	34
4.1	NEGA PSOVA	34
4.2	NEGA MAČK	39
5	RAZPRAVA IN SKLEPI	42
5.1	RAZPRAVA	42
5.2	SKLEPI	45
6	POVZETEK	46
7	VIRI	48
	ZAHVALA	

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1:	Striženje glede na tip dlake psov	str. 36
Preglednica 2:	Kopanje glede na tip dlake psov	37
Preglednica 3:	Zastopanost posameznih pasem iz skupine kratkodlakih pasem psov	37
Preglednica 4:	Zastopanost posameznih pasem iz skupine srednje dolgodlakih pasem psov	38
Preglednica 5:	Zastopanost posameznih pasem iz skupine dolgodlakih pasem psov	39
Preglednica 6:	Število posameznih storitev pri mačkah	40
Preglednica 7:	Striženje glede na tip dlake mačke	41
Preglednica 8:	Kopanje glede na tip dlake mačke	41
Preglednica 9:	Razčesavanje glede na tip dlake mačke	41

KAZALO SLIK

	str.
Slika 1: Podelitev diplome na Iv San Bernard Akademiji (foto: S. Breclj, 2005)	15
Slika 2: Čiščenje ušes (foto: S. Breclj, 2005)	17
Slika 3: Kopanje mačke (foto: S. Breclj, 2005)	20
Slika 4: Sušenje mačke (foto: S. Breclj, 2005)	20
Slika 5: Kopanje kratkodlakega psa pasme rottweiler (foto: S. Breclj, 2005)	21
Slika 6: Prikaz trimanja srednjega šnavcerja (foto: S. Breclj, 2005)	22
Slika 7: Prerez dlake kratkodlakega tipa (Baxter, 2005c)	23
Slika 8: Prerez dlake srednje dolgodlakega tipa (Baxter, 2005)	24
Slika 9: Prerez dlake dolgodlakega tipa (Baxter, 2005)	25
Slika 10: Puppy frizura (Wonderful world of poodles, 2007)	27
Slika 11: Angleška saddle frizura (Wonderful world of poodles, 2007)	27
Slika 12: Continental frizura (Wonderful world of poodles, 2007)	27
Slika 13: Baby doll frizura (Wonderful world of poodles, 2007)	27
Slika 14: Corded frizura (Wonderful world of poodles, 2007)	28
Slika 15: Cowboy frizura (Wonderful world of poodles, 2007)	28
Slika 16: Nizozemska band frizura (Wonderful world of poodles, 2007)	28
Slika 17: Kraljevska nizozemska frizura (Wonderful world of poodles, 2007)	28
Slika 18: Shawl frizura (Wonderful world of poodles, 2007)	29
Slika 19: Švicarska frizura (Wonderful world of poodles, 2007)	29
Slika 20: Ločevanje pramenov dlake (Linden, 1996a)	30
Slika 21: Namestitev papirčka (Linden, 1996a)	30
Slika 22: Zavijanje dlake v papirček (Linden, 1996a)	30
Slika 23: Prepogibanje papirčka (Linden, 1996a)	30
Slika 24: Papirček z gumico (Linden, 1996a)	31
Slika 25: Izgled psa povitega v papirčke (Linden, 1996a)	31

Slika 26:	Dva čopka (Linden, 1996b)	32
Slika 27:	En čopek na glavi (Linden, 1996b)	32
Slika 28:	Razdelitev dlake na tri pramene (foto: S. Brecelj, 2007)	33
Slika 29:	Združitev treh pramenov (foto: S. Brecelj, 2007)	33
Slika 30:	Nadgradnja čopka (foto: S. Brecelj, 2007)	33
Slika 31:	Končni izgled razstavnega čopka (Pia Bardo, 2007)	33
Slika 32:	Število obiskov v Studiu v letu 2006	34
Slika 33:	Število psov glede na spol	35
Slika 34:	Število dolgodlakih, srednje dolgodlakih in kratkodlakih psov	35
Slika 35:	Število posameznih storitev pri psih	36
Slika 36:	Število dolgodlakih, srednje dolgodlakih in kratkodlakih mačk	40

1 UVOD

Ljudje in živali so tesno povezani in sicer že od pradavnine naprej. Tisoče let je bilo razmerje človek-žival zelo pomembno za preživetje naše vrste. Sprva so bile živali le vir hrane, kasneje pa so jih uporabljali tudi kot pomoč pri delu, kot čuvaje in nenazadnje, kot družabnike in prijatelje. Predvsem psi in mačke so postali naši družinski člani. Z nakupom takšnega družinskega člana se lastnik zaveže tudi določenim odgovornostim. Pod besedo odgovornost ne razumemo samo hranjenje, vsakodnevne sprehode, redne kontrole pri veterinarju, ampak tudi nego, kot je krtačenje, kopanje, striženje, čiščenje ušes in zob, krajšanje krempljev, stiskanje paraanalnih žlez in podobno. Ker pa vsi ljudje nimajo potrebnega časa, potrpljenja in znanja, se odločijo svojega ljubljjenčka dati za zahtevnejšo nego profesionalnim ustanovam. Z naraščanjem standarda bodo potrebe po tovrstnih uslugah vedno večje tudi v Sloveniji. Zato postaja vse bolj pomembno boljše poznavanje tovrstnih potreb v našem okolju.

Namen te diplomske naloge je bila analiza delovanja enega prvih naših podjetij za nego malih živali v letu 2006. Zanimalo nas je skupno število obiskov po vrstah, pasmah in spolu. Podrobneje nas je zanimal tip dlake in opravljene storitve, ki so odvisne od tipa dlake.

2 PREGLED OBJAV

2.1 POKLICNI ZA DELO Z ŽIVALMI

Ljudje izbirajo poklice na zelo različne načine. Nekateri preprosto vzamejo mesto, ki je prosto in izgleda zanimivo. Drugi sprejmejo službo zato, ker poznajo nekoga, ki že opravlja podobno delo za isto organizacijo. Tretji si vzamejo čas, da raziščejo kaj v resnici so in kaj želijo v življenju početi. Taki ljudje nato proučijo kariere, ki ustrezajo njihovem tipu osebe (Shenk, 2005).

Prvo se lahko vprašamo kako vemo, da smo ljubitelji živali in če res želimo svoje življenje posvetiti živalim. Znaki so preprosti: če smo mi tisti v družini, ki vedno domov prinesemo najdene in ranjene živali ali uživamo iti v živalski vrt ali akvarij. Če se na naših knjižnih policah nahaja veliko knjig o živalih ali če obožujemo dolge sprehode po naravi in opazujemo njihove prebivalce in če ob tem uporabljamo še fotoaparati ali kamero, vse to znajo biti znaki, da je poklic za delo z živalmi primeren za nas (Miller, 2001).

Ker pa na svetu živi toliko različnih živali, imamo na voljo tudi zelo veliko različnih poklicev za delo z živalmi (Miller, 2001). Možno jih je razdeliti na 7 kategorij (Shenk, 2005):

- vzreja živali,
- šolanje živali,
- skrb za živali,
- preučevanje živali v naravi,
- opazovanje divjih vrst živali,
- delo z živalmi,
- delo z živalski produkti.

Prav tako bi jih lahko razdelili glede na vrsto živali, s katero se ukvarjamo (Shenk, 2005):

- psi, mačke in ostale male živali
- konji (vzreja, treniranje, tekmovanja, sojenje, razstavljanje, oskrba, masaža,...)
- ptiči (ornitolog, trener, vzreditelj)
- morske živali, ribe (akvarist, raziskovalec, ribič, dreser morskih sesalcev)
- plazilci (raziskovalec, oskrbnik v zoološkem vrtu,...)
- divje živali (biolog, oskrbnik, lovec, vodja ali delavec v zavetišču za divje živali)
- domače živali (rejec, selekcionist, strokovnjak za prehrano, strokovnjak za hleve in opremo,...)
- eksotične živali (živalski vrtovi, rejec,...)
- skrb za živali (zootehnik, veterinar, etolog, alternativni veterinar, kiropraktik,...)

Shenk (2005) trdi, da je zaradi vse večjega števila malih živali v urbanem okolju na voljo vse več služb za delo z živalmi. Nekatere službe so s polnim delovnim časom, nekatere le s polovičnim delovnim časom, kjer nam glavni zaslužek predstavlja druga služba, nekatere službe pa so lahko le prostovoljno delo, da ugodimo svojim željam in interesom.

Med malimi družnimi živalmi predstavljajo večino psi in mačke. Ostale so kunci, miši, hrčki, skakači,... Shenk (2005) navaja veliko možnosti zaposlitve za vzreditelje, trenerje, varuhe, vodje hotelov za male živali, negovalce malih živali, varuške in sprehajalce, skrbnike živali v zavetišču, sodnike na razstavah živali in profesionalne razstavljalce psov.

2.1.1 Vzreditelj

Vzroki za vzrejo so lahko zelo različni. Nekateri ljudje želijo doseči genetski napredek linij živali, ki jih že imajo, da bi bolje ustrezali predpisanim standardom. Nekateri želijo ustvarjati šampione svojih že obstoječih linij. Predvsem pa mora biti vzrok za vzrejo ljubezen do določene vrste - pasme, s katero želimo preživljati svoj čas in katero želimo najbolj približati standardom. Vzreja je veliko bolj zapletena kot le nakup čiste linije in produciranje mladičev. Potrebno je dobro znanje genetike, upoštevati je potrebno zdravstveni vidik, temperament in

nastop živali. S tem so povezani tudi stroški veterinarjev, dobre in kvalitetne hrane, prostor za življenje, oprema.....to je predvsem dolgoročno delo in vsak, ki pričakuje zaslužek iz te dejavnosti v nekaj letih, bo bridko razočaran (Shenk, 2005).

2.1.2 Pasji ali mačji trener

Pri tej dejavnosti večkrat govorimo o pasjem šolanju kot o mačjem. Obstajajo različni tipi trenerjev in sicer taki, ki učijo le pse, le lastnike ali oboje. Lahko gre za skupinsko šolanje ali individualno šolanje ali za pripravo na razna tekmovanja, kot so agility in poslušnost. Ljudje, ki so primerni za ta poklic, morajo biti fizično vzdržljivi, potrpežljivi, samozavestni in ciljno usmerjeni. Dobro morajo poznati pasje obnašanje in potrebujejo za samostojno opravljanje te službe veliko predhodnih izkušenj (Shenk, 2005).

Šolanje mačk temelji predvsem na šolanju s pomočjo hrane in klikerja. Največkrat se to znanje rabi pri snemanjih filmov ali nanizank, kjer igrajo tudi mačke ali pa po lastnikovi želji (Shenk, 2005).

2.1.3 Varuh živali

Skrbi za varno okolje v katerem živijo živali in ljudje. Promovira pravilen in varen način ravnanja z živalmi. Rešuje živali in kaznuje ljudi, ki npr. puščajo živali v avtu na vročini, ljudi, ki mučijo živali. Ščiti tako divje, kot domače živali. Rešuje tudi različne prijave na temo varstva živali. Za opravljanje te službe mora oseba biti zdrava, močna in imeti veliko ljubezen do vseh živali. Mora biti tudi dobra v komuniciranju in opazovanju dejstev. Dobro mora poznati zakone s področja varstva živali in je sposobna rešiti probleme, spore in se pogajati (Shenk, 2005).

2.1.4 Vodja hotela za male živali

Je skrbnik psov in mačk v času, ko so njihovi lastniki odsotni. Gre za celotno dnevno oskrbo, ki vključuje čiščenje prostorov, hranjenje, svežo vodo, razgibanje živali. Za tako službo mora biti človek dovolj komunikativen z ljudmi, dobro mora poznati potrebe posameznih

živali. Zavedati se tudi mora, da bo njegov delovni čas najbolj nabit v času zimskih in poletnih počitnic in da je to nočno in dnevno delo (Shenk, 2005).

2.1.5 Negovalec malih živali

Specializiran je za vzdrževanje in ustvarjanje izgleda živali, največkrat psov in mačk. Negovalci oz. frizerji delajo ne le z ljubljenci, ampak tudi z njihovimi lastniki. Zato je zelo pomembno, da so komunikativni in da znajo razbrati želje strank. Potem jih čaka delo z živaljo, katere karakter morajo prepoznati in jo ustrezno urediti. So tudi tisti, ki v prvi vrsti opazijo zdravstvene probleme živali – predvsem težave s kožo. Dobro morajo poznati obnašanje živali, morajo biti zdravi in telesno sposobni. Znati morajo dobro obvladati žival hkrati pa biti nežni in potrpežljivi. Imeti morajo tudi umetniško žilico, da živalco oblikujejo po predpisanih standardih ali željah lastnikov (Shenk, 2005).

2.1.6 Varuške in sprehajalci

So skrbniki živali v času, ko so lastniki odsotni. Gre lahko le za sprehajanje nekajkrat na dan do celodnevne varstva bodisi na domu živali ali domu skrbnika. Zlasti v primeru mačk govorimo o varstvu na domu, kar pomeni, da žival čas lastnikove odsotnosti preživi v svojem domu, kjer se najbolje počuti (Shenk, 2005).

2.1.7 Skrbniki živali v zavetišču

Zaposleni v zavetišču imajo veliko različnih vlog, od menedžerja do delavca. Vodja zavetišča mora imeti celoten pregled nad delovanjem. Zaposleni v zavetišču morajo skrbeti za zdravje živali, za vsakodnevno oskrbo, za iskanje novih lastnikov in komunikacijo z njimi. V zavetiščih vedno najdemo prostovoljce, ki živali negujejo, trenirajo, socializirajo in čistijo za njimi. To je odličen način, da ugotovite, če vas delo z živalmi res veseli in katero področje najbolj (Shenk, 2005).

2.1.8 Sodnik na razstavah živali

Dandanes predstavljajo pasje razstave velik posel. FCI (The Fédération Cynologique Internationale) beleži veliko različnih tipov razstav (lokalne, specialne, državne, mednarodne,...). Sodniki ocenjujejo pse po njihovem lovskem nagonu, zbiranju črede, zmožnosti šolanja ter poslušnosti. Najpogosteje na pasjih razstavah ocenjujejo ustreznost živali standardom pasme kateri pripada. Ameriški klub (AKC) priznava 150 različnih pasem psov in ima najprestižnejšo pasjo razstavo imenovano 'Westminster Dog Show' (Shenk, 2005). Evropa spada pod FCI (1968), ki priznava 339 pasem. Ena najprestižnejših razstav na celem svetu se odvija v Angliji pod imenom Cruft's, kjer lahko tekmujejo le najboljši predstavniki pasem (Crufts, 2007). Sodnik na razstavah psov in mačk mora opraviti izpit o poznavanju pasem. Na razstavah mora ocenjevati različne odlike živali posameznih pasem in tako določiti najboljšega predstavnika pasme. Opazuje gibanje, obnašanje, izgled, strukturo kosti, proporce, število in kakovost zob,... Za opravljanje take službe je potrebno veliko znanja in izkušenj. Dobijo jih z vzrejanjem, razstavljanjem in nazadnje asistiranjem starejšim sodnikom (Shenk, 2005).

2.1.9 Profesionalni razstavljalec psov

Mnogi lastniki predstavljajo svoje pse sami. Nekateri pa zaradi drugih obveznosti, nezmožnosti potovanja ali drugih vzrokov to prepustijo profesionalnim razstavljalcem. Stranke plačujejo tem razstavljalcem visoke zneske, da razstavljajo njihove pse. Razstavljalec pa ne le, da predstavi psa na razstavi, ampak velikokrat tja psa tudi pripelje. Za uspešno opravljanje tega poklica mora razstavljalec zelo dobro poznati pasme in razlike med njimi ter zelo dobro znati motivirati pse. Razstavljalec mora biti v dobri telesni kondiciji, mora znati tudi dobro komunicirati z ljudmi (Shenk, 2005).

2.2 RAZVOJ POKLICA ZA NEGO PSOV IN MAČK SKOZI ZGODOVINO

Pes kot človekov najboljši prijatelj je igral v življenju človeka pomembne vloge skozi stoletja. Bil je naš prijatelj, zaščitnik, zganjalec čred, lovec in celo vojščak. Kljub temu pa je malo znanega o pričetkih negovanja psov in mačk (Chamberlin, 2001).

V zadnjih stoletjih so ljubljenci živeli udobno na dvorih kraljev in kraljic. Delali so tudi kot delovni psi na trgih in potovali naokrog z zabavlaškimi skupinami. Umetniki so med 14. in 18. stoletjem upodabljali le majhne pasme psov in mačke poleg aristokratskih žensk. Na raznih slikah lahko občudujemo male ljubljence, ki sedijo lastnikom v naročjih. V Elizabetini dobi se pojavi nekaj zgodovinskih dokazov o negi ljubljencev. Metode negovanja so sicer neznane, ampak upodobljeni psi in mačke so čisti in lepo negovani (Bright, 1997). V 17. stoletju je bil v Franciji uraden pes dvora koder. V obdobju vladanja kralja Louisa XV šele zasledimo prve zapise nege ljubljencev. Redke knjige 19. stoletja omenjajo nego ljubljencev v Evropi. Knjiga 'The book of the Dog' (Vero Shaw, 1879, cit. po Bright, 1997) nam razkriva nego ljubljencev v Angliji. Specifične opise kopanja, česanja, negovanja pa opisuje knjiga 'Ashmont's Kennel Secrets' (Boston, 1893, cit. po Bright, 1997).

Skozi čas se je spremenil tudi sam odnos do živali. Živali, ki so predstavljale pomemben del transporta, kot so konji, mule, kamele, so zamenjali stroji. Veliko teh živali ima dandanes drugačen pomen in so v tesni navezanosti z človekom. Nobena žival ni tako priljubljena človeku, kot so psi in mačke. Kar pa ima človek rad, tudi skrbi in varuje (Bright, 1997).

2.3 NASTANEK SALONOV ZA NEGO MALIH ŽIVALI

Zametki današnjih salonov so v nekdanjih trgih in dvorih. Tu so negovalci pričeli izpopolnjevati omenjeni poklic. Saloni za nego, kot jih poznamo danes, še niso obstajali. Leta 1940 je že zaslediti manjše sobice, kjer so opravljali nego malih živali. Šlo je torej le za en prostor, ki ga je sestavljalo nekaj kletk, miza in kopalno - sušilni del. Manjši del nege so opravljali tudi v psarnah in sicer na isti neučinkovit in nevaren način. Po letu 1950 je prišlo do

večjega razvoja na področju nege. Ta razvoj je bil povezan s povečano popularnostjo psov in mačk. Tako so tudi zahteve lastnikov ljubljencev postale veliko večje in moderne. Pojavila se je priložnost, da se poklic negovalec spremeni v profesionalni poklic s področja nege ljubljencev. Nega se je preselila iz majhne temačne sobe na robu mesta na glavno ulico. Spremenila se je tudi populacija pasem in sicer so večje, delovne pasme zamenjale izključno manjše pasme, kot so koder, pomeranec, sheltie, lhasa apso, šicu, pekinčan, ki so se odlično vključile v njihove nove domove. Take pasme so zavzemale minimalni življenjski prostor in so lahko z lastnikom tudi potovale (Bright, 1997).

Bright (1997) meni, da današnji idealni salon za nego malih živali sestavljajo posebne nerjaveče kadi, ki imajo mehanizme za lovljenje odmrlih in odpadlih dlak v kadi, lažji možen dostop večjih pasem do kadi. Ima moderne sušilce, ki hitreje in učinkoviteje sušijo dlako ter imajo možnost regulacije toplega ali mrzlega zraka. Tudi brivniki so posebni, sestavljeni iz odpornih rezil, ki se ne segrevajo preveč, kletke so iz odpornejših materialov, delovni prostor razsvetljujejo kvalitetne luči, za zrak skrbi moderna klima naprava in še in še. To je le nekaj atributov današnjega salona za nego malih živali.

Populacija hišnih ljubljencev se veča in veča. V Ameriki so leta 2000 zabeležili 3.1 ljubljencev na gospodinjstvo. Hiše postajajo vse manjše, število stanovanj se veča. Ljubljenci pogosto spijo in jejo v isti sobi kot njihov lastnik. Nikoli ni še tolikšno število ljubljencev živelo tako blizu nas. Tako tesen način življenja pa ljudi sili imeti svoje ljubljence čistejše in lepše kot kdajkoli prej (Bright, 1997).

2.4 POTREBNE SPOSOBNOSTI ZA OPRAVLJANJE POKLICNE NEGE PSOV IN MAČK

Uspešni negovalci ljubljencev morajo imeti umetniško žilico. Podobno kot kipar v neobdelanem kosu kamna že vidi skulpturo, ki jo bo ustvaril, tudi negovalec malih živali iz zaraščenega psa ali mačke ustvari umetnino. Nekatere pasme zahtevajo le kopanje, sušenje in

malo oblikovanja s škarjami ali brivnikom medtem, ko druge pasme ali mešančki predstavljajo pravi izziv. Za učenje umetnosti negovanja je potrebno natančno oko, smisel za barvo in obliko ter spretne roke. Vendar pa to ni dovolj. Kot negovalec malih živali ne delaš z mrtvim materialom temveč z živim bitjem, katerega ti zaupa lastnik v nego. Ta poklic nikakor ni primeren za nekoga, ki nima humanega odnosa do živali. Oseba mora imeti veliko mero potrpežljivosti za delo z živalmi. Oseba primerna za ta poklic ne sme biti hitre jeze in ne sme imeti hitrih čustvenih ali fizičnih reakcij do ljudi in živali. Svoj karakter mora znati kontrolirati v vseh situacijah brez vpitja in fizičnih kazni. Stres mora dobro prenašati in pametno reagirati. Ena zelo pomembna stvar je tudi, da se negovalec ne boji psov, saj se bo v tem poklicu vsekakor srečal tudi s psimi, ki bodo grozili in poskusili ugrizniti. V tem primeru se je seveda potrebno primerno zaščititi, z časom pa tudi pridobiti izkušnje kako postopati s takimi živalmi (Petgroomer ..., 2006).

Zelo pomembno je tudi zdravstveno stanje. Negovalec ne sme imeti alergij na pasjo ali mačjo dlako. Še več, ne sme imeti tudi alergij na prah, semena, pesticide, pesek, ki se stresajo iz živalskega kožuha med nego. Priporočajo zaščitna cepljenja kot je npr. cepljenje proti tetanusu. Tudi okolje, kjer negovalec dela ni nujno vedno idealno. Seveda je v prostoru nujno potrebno hlajenje zraka, vendar pa je v predelu za kopanje in sušenje vedno višja temperatura in več vlage v zraku. Poleg tega se tu nahaja večji hrup sušilcev. Negovalec tudi ne sme imeti odpora proti čiščenju iztrebkov živali, saj je tudi to sestavni del tega poklica. Prav tako ne sme imeti odpora do krvi. Če jih pri delu rani npr. pri krajšanju krempljčkov, pride do krvavitve. Sestavni del negovanja je tudi vsakodnevno čiščenje aparatov in prostora. Negovanje malih živali je fizično izredno naporen poklic. Zahteva vztrajnost in moč. Zato negovalec ne sme imeti zdravstvenih težav, katere lahko dviganje, nošenje in rokovanje z malimi živali še poslabša. Živali, ki hodijo na nego, niso vedno le majhnih pasem, razen v primeru, ko se specializirate le za nego manjših ljubljencev. Nekatere so težke tudi med 50 in 100 kg. Seveda niso zaželjene tudi kakršnekoli težave v zapestjih, saj mora negovalec več ur dneva držati v roki krtačo, glavnik, brivnik ali drugo orodje, s svojim telesom pa kontrolirati in postavljati žival. Večina tega dela opravlja v stoječem položaju (Petgroomer ..., 2006).

2.5 ŠOLANJE NEGOVALCEV ZA PSE IN MAČKE

Poklic negovalec psov in mačk ni le psihično ampak tudi fizično zelo naporen. Zato je izredno pomembno, da ga opravljajo na pravi način, tako za živali, kot za človeka. Ko oseba ugotovi, da je primerna za opravljanje tega poklica, je potrebno ustrezno šolanje in usposabljanje. Nega malih živali zahteva izčrpno šolanje. Še po mnogih letih opravljanja tega poklica se učiš in izboljšuješ podrobnosti. Obstaja več možnosti za šolanje negovalcev (Petgroomer ..., 2006):

- pri zasebnikih, ki že opravljajo to delo,
- v šolah za nego malih živali,
- samostojno šolanje.

2.5.1 Zasebni negovalci

V tem primeru gre za šolanje pri lastniku negovalnega salona za male živali. Seveda je zelo težko najti salon, kjer so te pripravljeni sprejeti in naučiti njihovega načina dela, kljub plačilu. Sam postopek in način šolanja sta odvisna od nosilca dejavnosti. V tem primeru pa seveda praktikant ob zaključenem šolanju ne prejme potrdila o znanju. Slaba stran je lahko tudi ta, da učitelj nima primerne znanja in/ali načina dela in/ali odnosa do živali in strank. Dobra stran pa je, da prejmete na ta način veliko praktičnih izkušenj. Sicer začnete delati kot umivalec živali in le počasi napredujete, a si na tej poti pridobite veliko praktičnih izkušenj (Petgroomer ..., 2006).

2.5.2 Šole za negovalce

Na žalost ne obstajajo nikakršni zakoni ali predpisi, kakšno znanje bi moral negovalec malih živali osvojiti za opravljanje tega poklica. Zaradi tega je tudi velika raznolikost med šolami, ki ponujajo znanje iz te stroke. Vsak posameznik mora sam preučiti različne ponudbe in izbrati tisto, ki mu najbolj ustreza ali po znanju, ki ga nudi, po dolžini šolanja, po oddaljenosti šole ali po ceni posameznega tečaja. Najpogosteje nudijo šole osnovne tečaje, nadaljevalne tečaje, obnovitvene tečaje in razstavno striženje. Izbira je odvisna od tega ali bi kandidat rad opravljal le komercialno striženje (nega ljubljjenčkov, ki se ne razstavljajo) ali tudi profesionalno

razstavno oblikovanje. Po končanem šolanju kandidate čaka zaključni izpit in dodelitev diplome (Petgroomer ..., 2006).

2.5.3 Samostojno šolanje

V tem primeru je na voljo več različnih možnosti: šolanje 'on-line', s pomočjo knjig, videokaset, ali testov. Ta način je odličen za stopnjo, ko se oseba šele odloča, če je ta poklic res pravi. Obstajajo učitelji na katere se lahko obrnete tudi preko telefona in elektronske pošte za razna vprašanja v primeru samostojnega učenja. Literature je dovolj, problem je le pri praktičnem izobraževanju. Ko je teorija osvojena, se lahko piše test. To je le prvi del. Potrebno se je znati in iskati kandidate - male živali, na katerih se lahko uči negovanja in tako osvoji tudi praktično spretnost (Petgroomer ..., 2006).

2.6 RAZLIČNE POKLICNE USMERITVE

Po končanem šolanju je na vrsti pomembna odločitev. Za razliko od mnogih drugih poklicev ima poklic negovalec malih živali zelo veliko kariernih možnosti. Prva odločitev je ali se zaposliti ali samozaposliti. Znotraj te odločitve je nato več različnih možnosti, spodaj navajam seznam najpogostejših primerov zaposlitve v (Petgroomer ..., 2006):

- trgovini z izdelki za nego,
- salonih za nego malih živali,
- negovalnih oddelkih hotelov za male živali, veterinarskih klinik, zavetiščih in trgovinah za male živali.

V primeru samozaposlitve lahko odprete (Petgroomer ..., 2006):

- salon za nego,
- mobilni salon za nego,
- salon za nego v vašem domu,
- nudenje nege na domu,
- najem prostora za nego znotraj hotelov za male živali, veterinarskih klinik, zavetišč in trgovin za male živali,
- 'najem mize' v trgovini ali salonu za male živali.

Zaposlitev in samozaposlitev zahtevata potrebno znanje za opravljanje poklica. Seveda pa so med njima bistvene razlike. Včasih se je veliko lažje zaposliti v obstoječem salonu za nego malih živali, kjer si lahko naberete še veliko izkušenj o sami negi, kot tudi o vodenju podjetja (Petgroomer ..., 2006).

V primeru samozaposlitve mora biti izpolnjeno naslednje (Petgroomer ..., 2006):

- potreben je ustanovni kapital,
- kontrola standardov o kvaliteti, varnosti in umetnosti negovanja,
- potencial za graditev večjega posla in večjega zaslužka v primerjavi z zaposlitvijo,
- daljši delovni čas in veliko različnih odgovornosti,
- financiranje,
- sledenje taksam, licencam, vodenje računovodstva.

V primeru zaposlitve imajo negovalci naslednje ugodnosti (Petgroomer ..., 2006):

- določen delovni čas brez obveznosti izven delovnega urnika,
- nobene odgovornosti razen upoštevanja načina dela delodajalca,
- ugodnosti zaposlenih (regres, 13. plača, bolniška, zdravstveno zavarovanje).

V primeru samozaposlitve nas čaka veliko odločitev. Potrebno je izbrati ime salona, pravo lokacijo, izdelati poslovni načrt, izbrati izgled in potrebno opremo, se posvetiti marketingu, se odločiti ali boste samo vi zaposleni ali bo več negovalcev, izdelati cenik, ustvariti evidenco, prijeten odnos do strank, se naprej izobraževati in širiti (Kohl, 2005).

Kohl (2005) pravi, da četudi sam poslovni načrt ni potreben, torej, če ne potrebujete posojila od banke, je ta vsekakor zelo pomemben za želen uspeh. Izdelovanje poslovnega načrta negovalca prisili, da razmišlja naprej, da oblikuje strategijo, potrebno za uspešen posel in za širitev dejavnosti. Je nekakšen kompas za poslovno pot. Poslovni načrt je načrtovanje razširitve posla mnogo let v naprej. Vsebovati mora določene tradicionalne dele, kot recimo povzetek, zastavljeni cilji, trenutna situacija, menedžment, opis storitev, marketing ter

finančni plan. Sam finančni plan naj bi vseboval plan prihodkov za vsaj 5 let, bilanco, promet, uporabo sredstev in vračilo investicije.

3 MATERIAL IN METODE

3.1 MATERIAL

3.1.1 Predstavitev Studia nege za male živali

Podjetje Pet Vizija je bilo ustanovljeno oktobra 2005 s polnim imenom Pet Vizija ISB Studio nege za male živali Mojca Svetličič s.p.. Podjetje ima več področij delovanja, a njegova glavna dejavnost je nega malih živali. Podjetje deluje v okviru poslovnega sistema BTC v Ljubljani. V nadaljevanju teksta bo Studio nege za male živali navajan s skrajšanim imenom Studio.

Že od kar pomnim imam zelo rada vse živali. Kot večina otrok sem si nadvse želela svojega psa. Moji želji so starši po večletnem pregovarjanju končno ustregli in tako sem pri svojih devetih letih dobila psa pasme koder. Ta psiček je seveda potreboval redno česanje in striženje. Zaradi oddaljenosti nam najbližjega pasjega frizerja in zaradi s tem povezanih velikih stroškov, sem se pri dvanajstih letih striženja lotila kar sama. Po smrti mojega prvega psa, sem se odločila za nakup rodovniške psičke pasme lhasa apso, s katero sem se udeleževala tudi pasjih razstav. Tukaj sem se spoznala s profesionalnimi frizerji, različnimi stili striženja in množico različnih negovalnih pripomočkov.

Tako je moje navdušenje ob študiju Zootehniko, kjer sem se naučila veliko o obnašanju živali, pravilnem odnosu do njih in o pravilni skrbi zanje in za njihove potrebe, preraslo v idejo, da svoje znanje nadgradim. Pričela sem z intenzivnim iskanjem ustrezne izobraževalne institucije. Teorijo in prakso na temo nega malih živali sem osvojila na svetovno priznani šoli za nego malih živali Iv San Bernard v Italiji, kjer sem po zaključnem izpitu prejela diplomu (slika 1). Pod vodstvom strokovnjakinje Monique Van de Ven sem se naučila vse o sestavi kože, dlake, različnih tipov dlake, kako pomagati pri določenih težavah z dlako in kožo, kako

umiriti žival in še in še. Tehniko striženja in praktično ravnanje z živalmi me je učil večkratni svetovni prvak v striženju psov Marco Vaccaroni.

Slika 1: Podelitev diplome na Iv San Bernard Akademiji (foto: S. Breclj, 2005)

Studio je nastal kot ideja, da našim ljubljenčkom ponudimo nekaj več, da si za njih vzamemo čas, da ne le ustvarjamo na njih, temveč predvsem za njih. Ljubljenčkom kot njihovim lastnikom ponudimo popolno oskrbo njihove živalce in da od nas odideta oba zadovoljna.

Pri nas si za vsako stranko - bodisi psa, mačko, kunca, morskega prašička,... rezerviramo potreben čas. Po predhodnem naročilu lastnike in njihove ljubljence sprejmemo v naši sprejemnici, kjer v kartoteko vpišemo podatke lastnika in živali ter se z lastnikom pogovorimo o morebitnih težavah njihovega ljubljence in njihovih željah. V tem času ima žival možnost, da se razgleda po prostoru in umiri.

Po uskladitvi želja lastnika in potreb ljubljenska žival v Studiu ustrezno oskrbimo. Studio sprejema in primerno neguje:

- vse pasme psov,
- vse pasme mačk,
- kunce in morske prašičke.

V Studiu je možna tudi specialna nega mladičkov, ostarelih živali in živali s psihičnimi in/ali fizičnimi težavami.

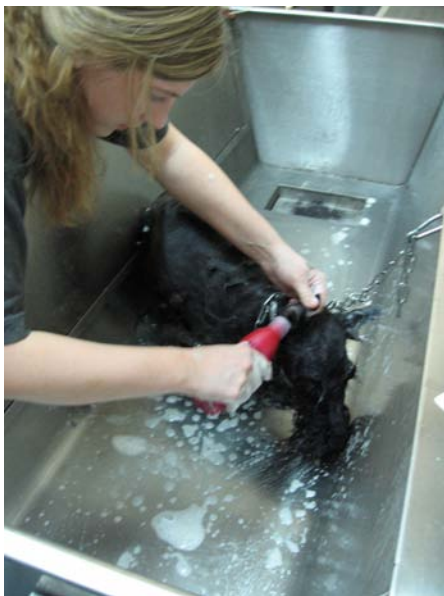
V Studiu izvajamo naslednje storitve:

- krtačenje in česanje,
- kopanje,
- striženje,
- trimanje,
- krajšanje krempljev,
- praznenje paraanalnih žlez,
- nega in čiščenje ušes,
- strokovni nasveti s področja nege kože in dlake,
- svetovanje pri izbiri, nakupu pasme, negi,...

Ljubljenska se lahko uredi po željah stranke ali po pasemskih standardih. Frizuro se prilagodi njegovemu načinu življenja pri lastniku in njegovim, ter lastnikovim potrebam. Za problematične pse (najmlajše, starejše ali prestrašene) se rezervira več časa, da jih z umirjenim delom brez povzročanja panike pri živali, lahko obvladamo. Pri negi dlake uporabljamo različne škarje, rezila, brivnike, trimanje, krtače. Orodje razkužujemo v za to namenjenem sterilizatorju, da se izognemo morebitnemu prenosu bakterij oz okužbam.

Posebnost za naš trg je kopanje. Kopamo v glavnem pse in mačke od najmanjših do največjih, od najmlajših do najstarejših. Prav za vse se najde primerna tehnika in primerni preparati. Z znanjem in izkušnjami se za prav vsako žival vzame potreben čas in izbere primeren šampon

in balzam, ki ga koža in dlaka potrebujeta. Izvajamo tudi različne terapije, od takih za pomiritev nervoznih živali, do takih s težavami, kot so prekomerno odpadanje dlake, vneta mesta ali alergija, prekomerno praskanje in vozlanje dlake. Za živali uporabljamo najbolj kakovostne naravne proizvode, prilagojene na pH kože živali, ki so 90% biorazgradljive. Ljubljenčka uredimo za doma, kot tudi za na razstavo. Pri delu ne smemo hiteti, saj se večina živali kopanja boji, še bolj pa se bojijo sušenja. Uporabljamo profesionalno opremo za nego malih živali, kot so hidravlične mize za živali, ki se že težko premikajo, do nežnih sesalcev vlage, ki ljubljjenčkom kožo nežno masirajo in iz nje odstranijo vodo po kopanju. Tudi sušilec je prilagojen, saj ima nastavljivo moč pihanja in temperature in ga lahko prilagodimo prav vsakemu ljubljjenčku posebej. V paket striženja in kopanja spada tudi osnovna nega, pod katero razumemo skrajšanje krempljev, spraznjenje paraanalnih žlez in čiščenje ušes (slika 2).

Slika 2: Čiščenje ušes (foto: S. Brecelj, 2005)

3.1.2 Mačke kot stranke

Najpopularnejši izmed vseh mačk, čeprav nepriznani kot pasmi, sta domača kratkodlaka in domača dolgodlaka mačka. Obstaja že preko 100 različnih priznanih pasem in barvnih variant domače mačke (Taylor, 1989). Obstajajo različne metode razvrščanja mačk po videzu kožeha

in ena izmed najbolj uveljavljenih je delitev po Edney (1997) na pet osnovnih skupin: dolgodlake, kratkodlake, kodrastodlake, ostrodlake in brezdlake mačke ali pa po Taylorju (1989) na perzijske dolgodlake, druge dolgodlake, britanske kratkodlake, ameriške kratkodlake in ostale kratkodlake. Preprostejša razdelitev ne glede na izvor mačk, ampak glede na sestavo dlak je razdelitev na 3 skupine: dolgodlake, srednje dolgodlake in kratkodlake.

Britanska organizacija CFA (Cat Fancier's Association) navaja nekaj najpopularnejših pasem (Taylor, 1989):

1. Perzijka (različne podvariante)
2. Maine coon (velika gozdna mačka)
3. Eksotična kratkodlaka mačka
4. Siamka
5. Abesinka
6. Ragdolka
7. Birmka
8. Ameriška kratkodlaka mačka
9. Orientalska mačka
10. Sfinga
11. Norveška gozdna mačka
12. Burmanka
13. Kraljevska mačka

Veliko lastnikov mačk si zamišlja mačke kot živali, ki so zelo samostojne in so si sposobne same najti hrano, vodo in se tudi same čistijo. Čeprav so mačke na prostem res zelo neodvisna bitja pa kljub temu rabijo našo pomoč pri hranjenju in negi (Arden, 1999).

Mačke v divjini se praviloma golijo dvakrat letno. Tistim, ki pa živijo z nami v stanovanju in so tako izpostavljene klimi poleti in gretju pozimi, se je njihov 'sistem' zmedel in tako povzročil konstantno izgubljanje dlake (Kansoer, 1997).

Mačke se po naravi negujejo same (Kansoer, 1997). Kratkodlake pasme mačk ne potrebujejo veliko naše pomoči pri negi. Drugače pa je s srednje dolgodlakimi in dolgodlakimi mačkami, ki potrebujejo redno česanje s kvalitetno opremo. Večina mačk nad česanjem in kopanjem ni ravno navdušenih, če tega niso vajene že od malega. Problem nastane, ko se na mačkah srednje dolgodlakih in dolgodlakih pasem pojavijo vozli, ki jih ni več možno razčesati. Takrat je potrebna pomoč profesionalnega negovalca malih živali (Arden, 1999).

Če mačka ni zelo agresivna, lahko za zavozlano dlako poskrbi negovalec. Pri agresivnih mačkah je potrebna pomoč veterinarja, ki jih uspava. Negovalec mora mački najprej skrajšati kremplje, da se zaščiti. Včasih je potrebno mački nadeti tudi veterinarski ovratnik, da se lahko obranimo njenih zob. Z nego vedno pričnemo na glavi in se nato pomikamo po telesu. Pri britju zelo zavozlane dlake moramo paziti, da ne urežemo kože, saj je koža mačk zelo gibljiva (Arden, 1999). Prav tako je skoraj nemogoče okopati mačka, ki ne mara vode. Za mačke na splošno velja, da se ne pustijo kopati, če tega niso vajene od majhnega (slika 3). Vzroki za kopanje mačke so največkrat bolhe ali alergija lastnika (Kansoer, 1997). Pomemben pri kopanju mačk je šampon in balzam za zelo mastno dlako, ki pa mora obenem biti zelo nežen. Pri sušenju mačk (slika 4) je treba paziti, da zrak ni prevroč (Arden, 1999.).

Slika 3: Kapanje mačke (foto: S. Brecej, 2005)

Slika 4: Sušenje mačke (foto: S. Brecej, 2005)

3.1.3 Psi kot stranke

Pse je lažje negovati kot mačke. Tudi psi niso navdušeni nad negovanjem, če je za njimi že kakšna slaba izkušnja pri pasjem frizerju. V primeru agresivnih psov se moramo zaščititi in psu nadeti nagobčnik. Pri večjih in težjih psih potrebujemo pomoč predvsem za dviganje psa. Pri negi psov imamo na voljo različne možnosti nege, frizur in oblikovanja. Prav posebno znanje s področja oblikovanja dlake je potrebno pri negi razstavnih psov, za katere obstajajo standardi za izgled psa. S samim oblikovanjem lahko dobre lastnosti na psu poudarjamo in zakrivamo slabe. Za uspešno razstavno oblikovanje je potrebno veliko izkušenj.

Predstavnike kratkodlakih pasem pripeljejo lastniki v Studio običajno samo na kapanje in osnovno nego (slika 5). Predstavnike srednje dolgodlakih pasem kopamo, strižemo, brijemo ali trimamo. Način krajšanja dlake narekuje tip dlake in želja lastnika. Brijemo tiste pse, ki imajo zavozlano dlako ali pa je taka želja lastnika. Trimamo pse, ki imajo resasto dlako. Navadno pri teh pasmah za dokončno ureditev uporabimo tudi brivnik in oblikovanje s

škarjami. Pri dolgodlakih pasmah uporabljamo za krajšanje dlake brivnik ali škarje, odvisno od stanja psa oziroma želja lastnika.

Slika 5: Kapanje kratkodlakega psa pasme rottweiler (foto: S. Brecelj, 2005)

Različne pasme zahtevajo različno nego dlake. Kratkodlaki psi na prvi pogled sicer izgledajo najmanj zahtevni, a je pri njih pogosta težava prekomerno izpadanje dlake. Nekatere pasme, kot so kodri, šnavcerji, ostrodlaki terierji, nimajo več tako izrazite sezonske menjave dlake. Pri njih je potrebno redno striženje oz. trimanje.

Pod striženje razumemo krajšanje dlake s strojem za striženje ali s škarjami. Najboljši primer so kodri, katerih dlaka zahteva veliko redne nege.

Nekatere pasme potrebujejo trimanje. Trimanje je odstranjevanje dlake s pomočjo posebej za to narejenih nožkov-trimerjev. Sama beseda trimanje izhaja iz angleškega jezika. S trimanjem odstranimo staro odmrlo dlako in tako damo možnost regeneracije. Na površini ostane nova in zdrava dlaka, ki raste naprej. Ta postopek je najpogosteje izvajanje pri ostrodlakih pasmah, kot je recimo šnavcer (slika 6).

Slika 6: Prikaz trimanja srednjega šnavcerja (foto: S. Breclj, 2005)

Trimanje pa ne pripomore samo k tipičnemu izgledu določenih pasem, ampak pomaga pri vzdrževanju dobrega in zdravega stanja kože in dlake. Trimana dlaka se obrašča veliko lepše, kot netrimana, saj stara, odmrla dlaka ostane v koži in ovira rast nove. Če pri psih, ki ga potrebujejo, trimanja ne izvajamo, izgubljajo na kvaliteti dlake. Postane redkejša, mehkejša in izgublja intenziteto barve. Odmrla dlaka povzroča tudi srbenje in alergije. Za zagotovitev dobrega počutja takih psov je pomembno, da jim odstranjujemo predvsem odmrla dlako.

Pri nas velja mnenje, da je treba trimati le razstavne pse in da je trimanje boleče. Razstavne pse je treba le redno trimati. Trimanje je neboleče, če je izvedeno na pravi način. Pri tem je pomembno, da trimamo dlako v smeri njene rasti in pri tem uporabljamo ustrezno opremo. Pri nas se večina pasjih frizerjev izogiba trimanju prav z izgovorom, da povzroča bolečino. V resnici je za pravilno trimanje potrebno znanje. Trimanje je naporno za negovalca in bolj zamudno, kot če psa preprosto le pobrijemo.

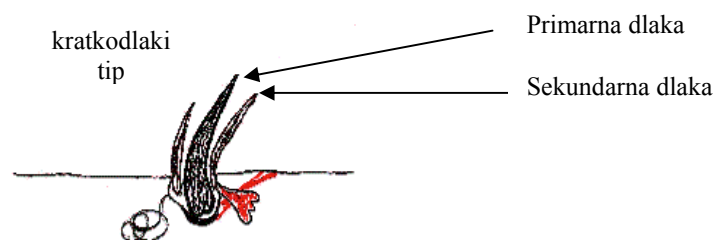
3.2 METODE

3.2.1 Razvrščanje kože po njeni odlakanosti

Za uspešno opravljanje poklica negovalca malih živali je potrebno tudi veliko teoretičnega znanja (Shenk, 2005). Posebej pomembno je poznavanje kože, kako je koža sestavljena, kaj je njena vloga, cikel rasti dlake, strukturo dlake, kaj vpliva na rast dlake in katere tipe dlak poznamo (Pote, 2005). Baxter (2005a) razlaga, da po tipu dlak tudi razlikujemo pasme mačk in psov. Razvrščamo jih v kratkodlaki, srednje dolgodlaki in dolgodlaki tip.

3.2.1.1 Kratkodlaki tip

Kratkodlaki tip ima močne primarne dlake in minimalno število sekundarnih dlak (slika 7). Primarne dlake imajo močno dlačno mišico, ki omogoča veliko gibanja. To povzroči večjo aktivnost žleze lojnice, ki izloča svoj izloček sebum na kožo (Baxter, 2005b). Proizvede 30% več sebum maščobe za zaščito kože kot psi s srednje dolgodlakim in dolgodlakim tipom. Psi kratkodlakega tipa imajo debelejšo plast maščobe na svojem epidermisu in zato potrebujejo bolj razmaščevalni šampon. Ko s primernim šamponom odstranimo to maščobno plast, jo moramo nadomestiti s primernim balzomom, da preprečimo prekomerno produkcijo sebuma (Baxter, 2005a).

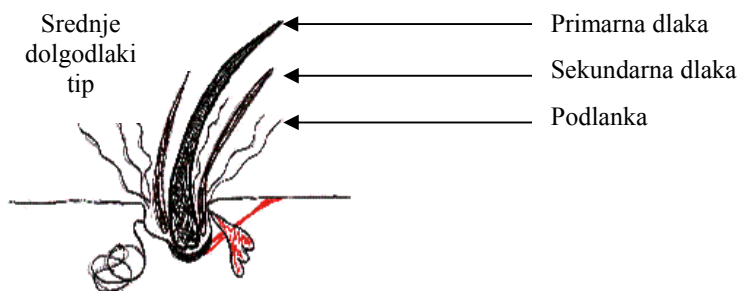
Slika 7: Prerez dlak kratkodlakega tipa (prirejeno po Baxter, 2005b)

Kratkodlaki tip imajo po Pote (2005) pasme azawakh, basenji, beagle, buldog (ameriški, angleški, francoski), bordojska doga, dalmatinec, doberman, kratkodlaki pointer, kratkodlaka

čivava, labradorec, mastifi (bull, neopolitanski, španski, argentinski), mops, nemški bokser, nemška doga, pinč, pit bulterier, rottweiler, srednji angleški hrt, šarpej, gladkodlaki terierji (jack russell, parson, foks, bull, boston, itd.).

3.2.1.2 Srednje dolgodlaki tip

Ta tip ima tri vrste dlake. Poleg primarnih in sekundarnih dlak obstaja pri tem tipu odlakanosti še podlanka (slika 8). Dlačna mišica je šibkejša in ne nudi dlaki toliko gibanja kot pri kratkodlakih pasmah. Izločanje sebuma je veliko manjše, zato maščobna plast na epidermisu ni tako debela. Če srednje dolgodlakega psa pobrijemo, ostane njegova koža brez prve zaščitne bariere (dlake) in tako je žival nezaščitena pred morebitnimi poškodbami. Pri tem tipu odlakanosti lahko britje povzroči preveliko količino mrtvih, primarnih dlak ostajajočih v foliklu, ki onemogočajo rast novim dlakam in lahko povzročijo bakterijsko okužbo (Baxter, 2005a).

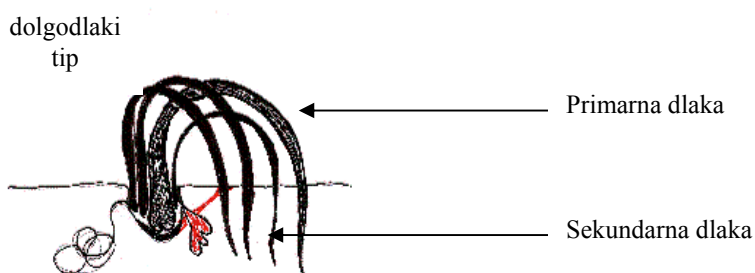

Slika 8: Prerez dlak srednje dolgodlakega tipa (prirejeno po Baxter, 2005b)

Po Pote (2005) imajo srednje dolgodlaki tip dlake pasme akita, aljaški malamut, airedale terier, bernardinec, bernski planšarski pes, flandrijski govedar, cairnski terier, čivava (dolgodlaka), čov čov, hovawart, husky, irski volčji hrt, japonski čin, metuljček, novofundlandec, ovčarji (nemški, avstralski, belgijski, nizozemski,...), pšenični terier, resasti terierji (jack russel, parson,...), samojed, seter (angleški, irski, gordon), španjeli (angleški koker, ameriški koker, king charles,..), špici (finski, norveški, veliki, srednji, mali, volčji,...), šnavcerji (veliki, srednji, mali), škotski terier, zlati prinašalec.

3.2.1.3 Dolgodlaki tip

Dolgodlake pasme imajo malo primarne dlake (20%) in večinoma le sekundarne dlake (80%) ter šibko dlačno mišico (slika 9). Pri teh pasmah je pomembno, da površinski sloj dlake ostane hidriran (da vsebuje več vlage). Kadar ta dlaka izgubi vlago postane suha, celice kutikule se dvignejo in tvorijo efekt božične smrekice. Razprte in dvignjene celice kutikule se zataknejo ena ob drugo in povzročijo vozlanje dlake. Za ta tip dlake priporočajo šampon in balzam s kolagenom. Rastlinski kolagen pomaga, da se dlaka namasti iz lipidne plasti dermisa do folikla (Baxter, 2005a).

Slika 9: Prerez dlak dolgodlakega tipa (prirejeno po Baxter, 2005b)

Dolgodlaki tip imajo po Pote (2005) pasme bradati škotski ovčar, bišon, coton de tular, havanec, koder (veliki, srednji, mali), komondor, lhasa apso, maltežan, pekinčan, portugalski vodni pes, puli, svilasti terier, stari angleški ovčar, šicu, yorkshirski terier.

3.2.2 Metode priprave živali za razstave

Prav posebna kategorija pri urejanju živali, predvsem psov, je razstavno striženje. Za uspešno pripravo psa na razstavo je potrebno veliko znanja in zelo dobro poznavanje posameznih standardov. Za vsako pasmo je natančno predpisan standard kako mora primerek izgledati. Seveda o uspešnosti opravljenega dela odloča tudi kvaliteta psa in njegova predhodna nega (vsakodnevno česanje in redno kopanje). Izkušen razstavni negovalec bo skupaj z lastnikovimi

napotki znal prikriti male napake na živali in s pravo tehniko poudaril dobre lastnosti. Pri takem delu je potrebna velika natančnost in potrpežljivost ter dobro socializirana žival.

3.2.2.1 Kodri

Najbolj zanimiva pasma s področja striženja psov so kodri. Podatki o striženju kodrov segajo 400 let nazaj. Slike iz 16. in 17. stoletja pričajo o razvoju kodrovih frizur. Večina ljudi misli, da imajo kodri take frizure le zaradi izgleda in boljše predstavitve v razstavnem ringu. Frizuro, ki pa jo dandanes vidimo na kodru v razstavnem ringu je le izpopolnitev tradicionalne levje frizure, ki so jo kodri imeli skozi 400 let zgodovine. Pasma kodrov je bila razvita v centralni Evropi, kjer so kodre uporabljali v lovske namene in sicer za prinašanje ustreljenega plena iz vode. Nepostrizen koder bi pod težo svoje dlake napite z vodo zelo težko plaval. Tak način striženja se je torej razvil zato, da bi koder čim lažje opravljal svoje delo. Dolga dlaka na prsnem košu je ščitila kodrove vitalne organe pred mrzlo vodo. Manjše okrogline dlake na gležnjih so grele sklepe, rozete na križu pa so varovale ledvice. Ker je bilo večina kodrov bele in rjave barve, so lovci svojemu kodru zaradi lažje prepoznave iz daljave nadeli barvne trakove na krono na glavi. Veliko dlake je bilo puščeno na glavi in pompon na repu, da je bilo kodra lažje dvigniti iz vode. Vendar pa je frizura za namen lova veliko krajša, kot pa jo vidimo dandanes v razstavnih krogih (Avonti, 1999).

Redno negovanje kodra vpliva tako na njegov izgled kot tudi na njegovo zdravje in počutje. Kodrova dlaka raste izredno hitro, zato bi bilo idealno, da bi bil koder strižen vsake 4 do 6 tednov. Obstajajo le trije načini striženja, ki so uveljavljeni na razstavah in sicer (Wonderful world of poodles, 2007):

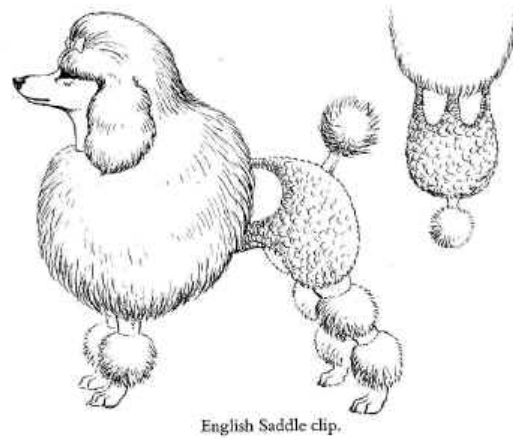
- puppy frizura (slika 10),
- angleška saddle frizura (slika 11),
- continental frizura (slika 12).

Puppy frizura je zasnova za levjo frizuro pri mladičih in je zato v razstavnem krogu dovoljena kodrom do starosti 12 mesecev. Vse kodre nad to starostjo strižejo na druga dva načina.

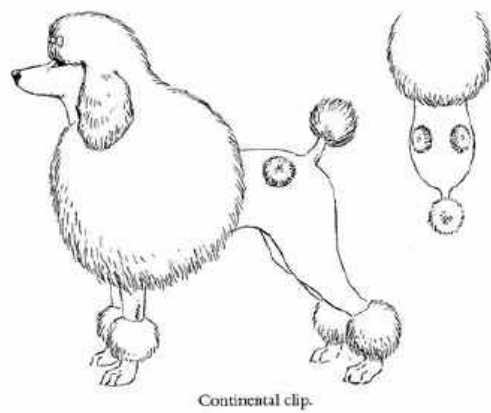
Obstaja še mnogo drugih načinov striženja, ki sicer na razstavah niso dovoljeni, ampak so drugače zelo popularni (slike 13-19):

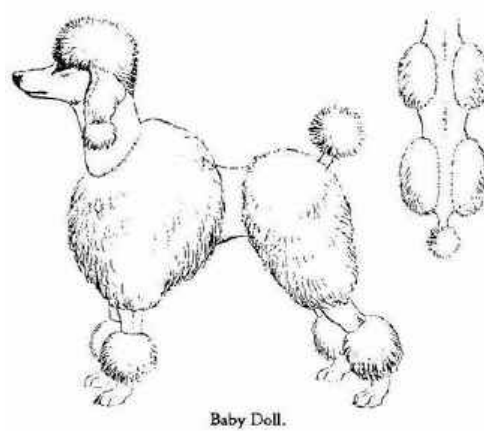
Slika 10: Puppy frizura (Wonderful world of poodles, 2007)

Slika 11: Angleška saddle frizura (Wonderful world of poodles, 2007)

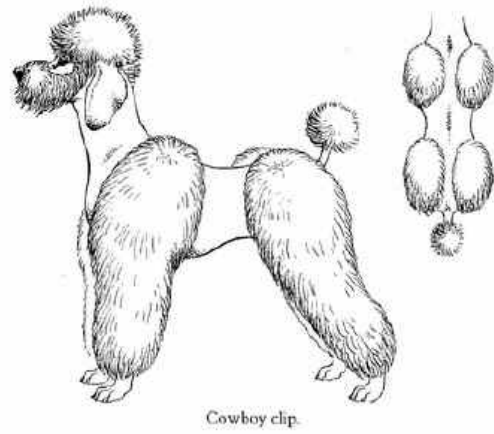
Slika 12: Continental frizura (Wonderful world of poodles, 2007)

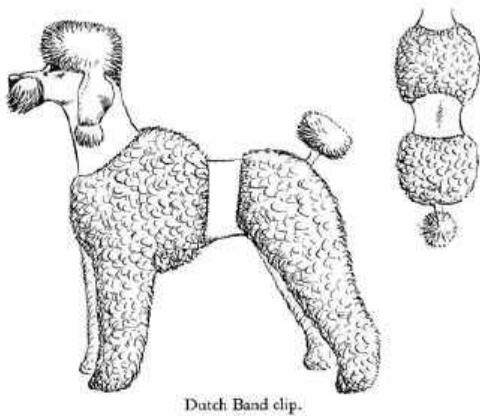
Slika 13: Baby doll frizura (Wonderful world of poodles, 2007)

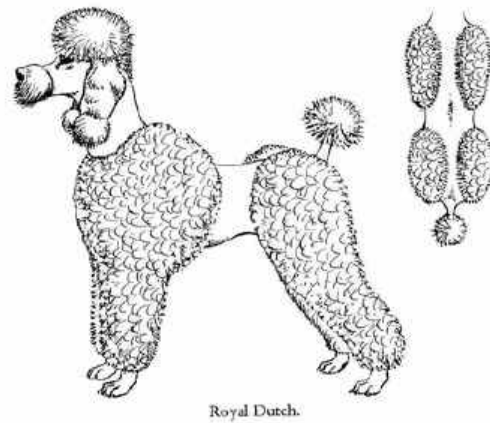
Slika 14: Corded frizura (Wonderful world of poodles, 2007)

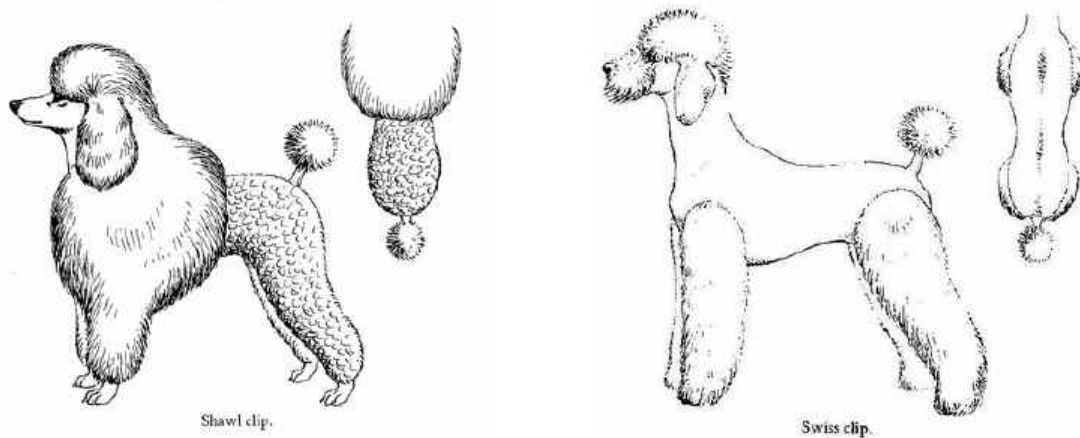
Slika 15: Cowboy frizura (Wonderful world of poodles, 2007)

Slika 16: Nizozemska band frizura (Wonderful world of poodles, 2007)

Slika 17: Kraljevska nizozemska frizura (Wonderful world of poodles, 2007)

Slika 18: Shawl frizura (Wonderful world of poodles, 2007)

Slika 19: Švicarska frizura (Wonderful world of poodles, 2007)

3.2.2.2 Male dolgdlake pasme

Med male dolgdlake pasme štejemo maltežana, šicu, yorkshirskega terierja, lhasa apso,... Te pasme zahtevajo veliko nege in sicer vsakodnevno česanje in tedensko kopanje. Po vsakem prehodu jih je tudi potrebno očistiti oz. iz njihove dlake odstraniti vse vejice in listke. Najlažje je te pasme negovati, če jim vsaj nekoliko skrajšamo dlako. Po FCI standardu morajo te pasme imeti čim daljšo dlako, torej dlako do tal. Dolga dlaka, ki se dotika tal, se zelo hitro uniči, zato potrebuje posebno tehniko nege. S to nego pričnemo nekje med 6 in 10 mesecem starosti oz. ko je dlaka dovolj dolga. To tehniko pri nas imenujemo papirčkanje dlake. Gre za tehniko zaščite dlake tako, da dolgo dlako zavijemo v papirčke. Te papirčke je potrebno redno menjavati in sicer vsak dan, da se izognemo nastajanju vozlov pod papirčki. Dlaka pod papirčki tudi ne sme biti vlažna, saj bi to povzročilo zeleno, temno obarvanost dlake. Preden se lotimo papirčkanja mora biti dlaka sveže okopana in brez vozlov. Nekateri lastniki ali negovalci dlako pred pričetkom papirčkanja tudi naoljijo. Za papirčkanje potrebujemo (Linden, 1996a):

- rižev papir,
- dvoplastno gumico,
- redek glavnik,

- krtačo,
- sprej za lažje razčesavanje.

Dlako na telesu razdelimo na enakomerne pramene. Posamezen pramen dlake zavijemo v rižev papirček. Nato zvito dlako v papirčku utrdimo s pomočjo dvoplastne gumice. Dlaka mora biti v te papirčke zavita nežno, tako, da psu ne povzročamo nepotrebne bolečine. Prameni dlake morajo biti razdeljeni tako, da ne ovirajo normalnega gibanja pasjega telesa. Postopek zavijanja dlake v papirčke nam prikazujejo slike od 20 do 25.

Slika 20: Ločevanje pramenov dlake (Linden, 1996a)

Slika 21: Namestitev papirčka (Linden, 1996a)

Slika 22: Zavijanje dlake v papirček (Linden, 1996a)

Slika 23: Prepogibanje papirčka (Linden, 1996a)

Slika 24: Papirček z gumico (Linden, 1996a)

Slika 25: Izgled psa povitega v papirčke (Linden, 1996a)

3.2.2.3 Različni načini urejanja dlake na glavi

Določene pasme psov, kot so šicuji in maltežani morajo po standardu v razstavnem krogu nositi predpisane oblike čopkov na glavi.

Maltežani morajo po AKC standardu nositi na glavi dva rožička (slika 26). Mladički v razstavnem krogu navadno nosijo le en čopek na glavi, saj njihova dlaka še ni dovolj dolga za dva čopka (slika 27). En čopek na glavi je dovoljen odraslim maltežanom po Evropi in Avstraliji (Linden, 1996b).

Slika 26: Dva čopka (Linden, 1996b)

Slika 27: En čopek na glavi (Linden, 1996b)

Prav poseben čopek imenovan krizantema morajo v razstavnem krogu nositi pripadniki pasme šicu (slika 31). Kako bogat je ta čopek je odvisno od starosti šicuja oz. od dolžine njegove dlake na glavi. Na čopek moramo navaditi že mladička. Tekom rasti kužka in njegove dlake bomo tudi sami postali spretnejši in nam bo izdelovanje krizanteme postalo lažje. Pri tem načinu spenjanja dlake na glavi porabimo kar veliko potrpljenja, nekaj dvoplastnih gubic in redek glavnik. Tako kot nam prikazujeta sliki 28 in 29 razdelimo dlako na glavi na tri dele in jih nato spojimo skupaj. Na spojen čop pritrdimo pentljo. Ta skupni čopek nato razdelimo na dva dela glede na širino glave, odvezamo obema čopkoma nekaj dlake, katero zopet spojimo skupaj. Na ta način čopek nadgrajujemo (slika 30). Na razstavih v Angliji, Nemčiji in Avstriji je taka oblika čopka prepovedana, prepovedano je tudi barvanje trepalnic, smrkov ter uporaba sprejev za dlako. V omenjenih državah ima lahko šicu na glavi speto dlako le z eno gumico brez pentlje (Thatcher, 2000).

Slika 28: Razdelitev dlake na tri pramene (foto: S. Brecelj, 2007)

Slika 29: Združitev treh pramenov (foto: S. Brecelj, 2007)

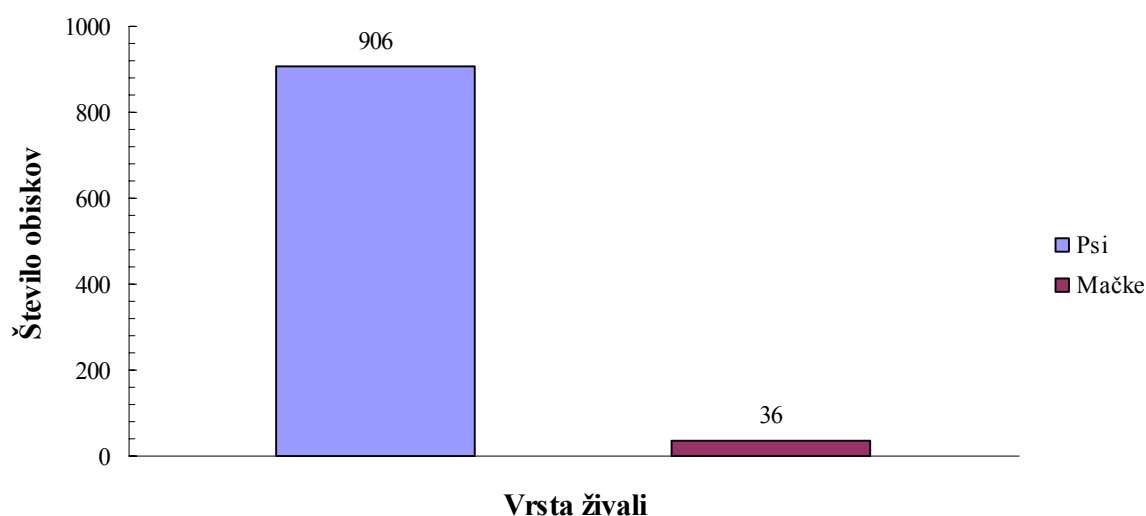
Slika 30: Nadgradnja čopka (foto: S. Brecelj, 2007)

Slika 31: Končni izgled razstavnega čopka (Pia Bardo, 2007)

4 REZULTATI

Iz slike 32 je razvidno, da je v letu 2006 v Studiu bilo skupno 942 obiskov. Od tega so 906 oziroma 96% bile stranke s psi in 36 oziroma 4% z mačkami.

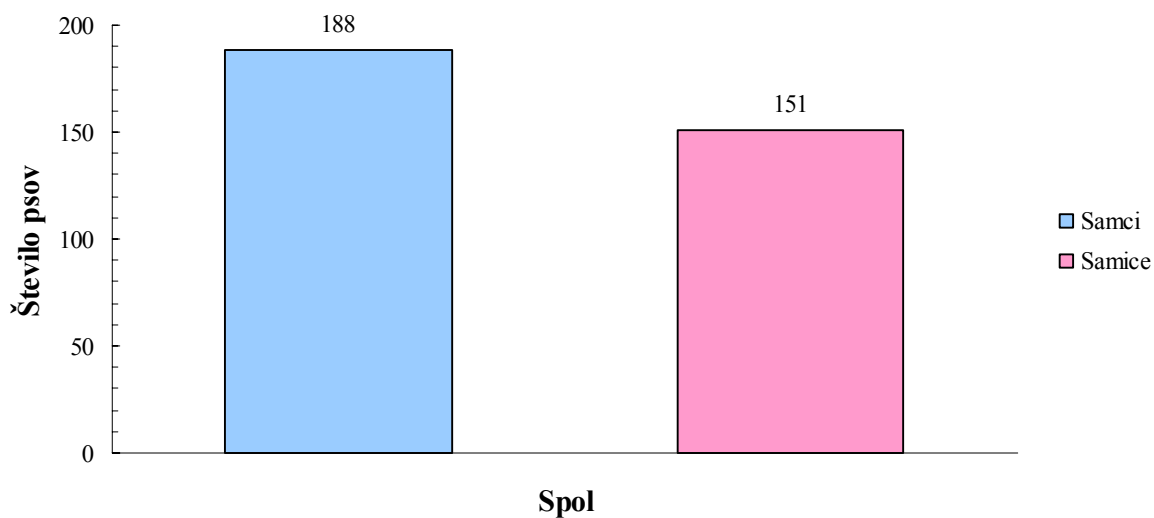

Slika 32: Število obiskov v Studiu v letu 2006

942 obiskov pomeni celotno dejavnost Studia v letu 2006. Številka kaže samo na obseg dejavnosti, saj so lahko obiskovalci pripeljali svoje živali večkrat v Studio. V letu 2006 je bilo 215 delovnih dni, kar pomeni, da smo sprejeli v povprečju 4,4 stranke na dan.

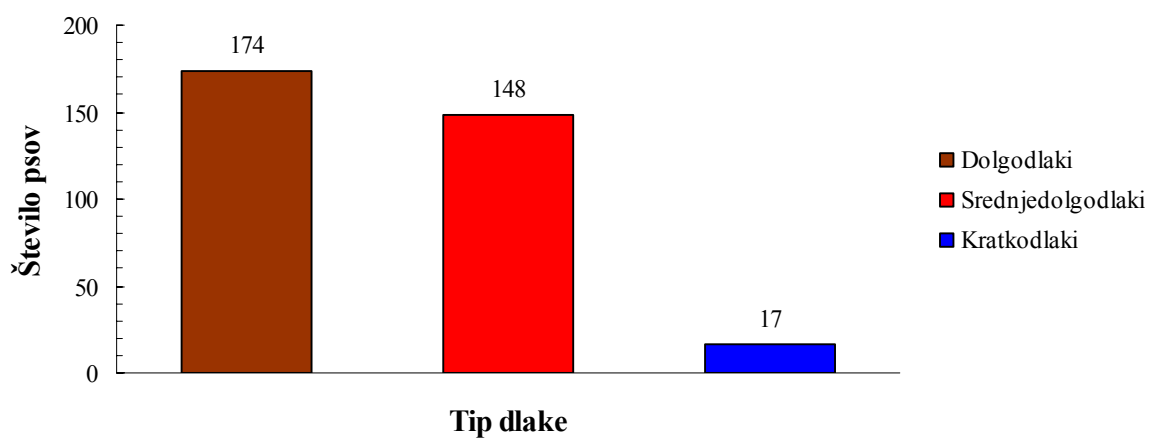
4.1 NEGA PSOVI

Število psov, ki so jih pripeljali lastniki v Studio v letu 2006 je bilo 339. Od teh je 188 samcev in 151 samic, kar nam prikazuje slika 33. Pri manj kot 5-odstotnem tveganju lahko potrdimo, da je delež samcev (55,5 %) večji od deleža samic (44,5 %). Vrednost χ^2 statistike znaša 4,038 ($p < 0,05$). Razlika v deležih je statistično značilna.

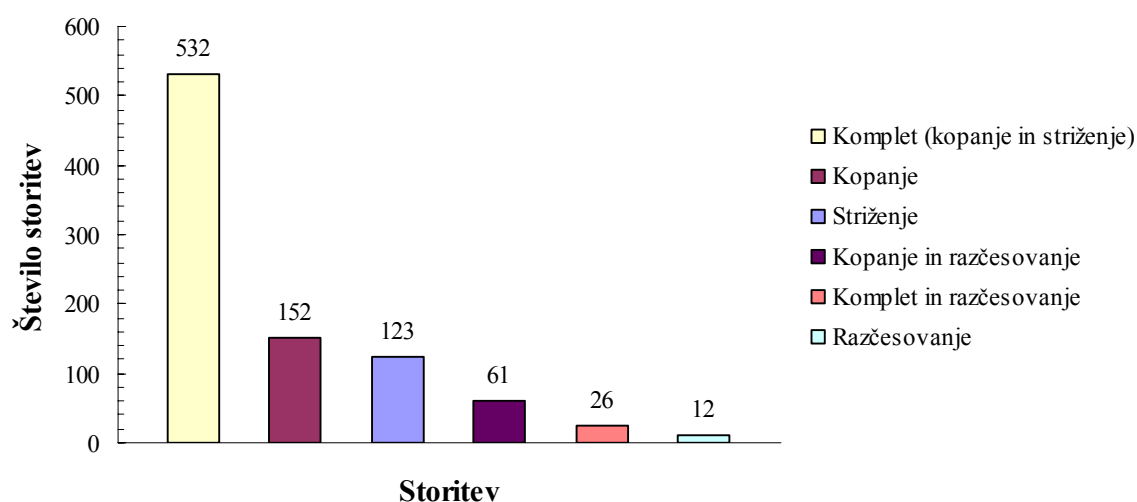
Slika 33: Število psov glede na spol

Največ negovanih psov je bilo iz skupine dolgodlakih in sicer 174. 148 jih spada v skupino srednje dolgodlakih in 17 v skupino kratkodlakih psov (slika 34).

Slika 34: Število dolgodlakih, srednje dolgodlakih in kratkodlakih psov

Na sliki 35 je vidno različno število storitev s področja nege psov: komplet (kapanje in striženje), kopanje, striženje, kopanje in razčesovanje, komplet in razčesovanje, razčesovanje. Vseh storitev je bilo 906. Največ opravljenih storitev predstavljajo kompleti in sicer kar 59% storitev, sledi kopanje (17%), striženje (14%), kopanje in razčesovanje (7%), komplet in razčesovanje (3%) in razčesovanje (1%).

Slika 35: Število posameznih storitev pri psih

Preglednica 1 kaže, da je bilo v letu 2006 vseh striženj 681. Od tega je bilo 41% srednje dolgodlakih psov in 59% dolgodlakih psov.

Preglednica 1: Striženje glede na tip dlake psov

Tip dlake	n	%
Kratkodlaki psi	0	0
Srednje dolgodlaki psi	278	41
Dolgodlaki psi	403	59
Skupaj	681	100

Vseh opravljenih kopanj v letu 2006 je bilo 771. Od teh kopanj predstavljajo 6% kratkodlake, 37 % srednje dolgodlake in 57% dolgodlake pasme (preglednica 2).

Preglednica 2: Kopanje glede na tip dlake psov

Tip dlake	n	%
Kratkodlaki psi	43	6
Srednje dolgdlaki psi	289	37
Dolgdlaki psi	439	57
Skupaj	771	100

Kratkodlake pse je enostavno negovati, zato je njihov delež med strankami Studia majhen. Iz preglednice 3 je razvidno, da v Studio prihaja iz te skupine največ labradorcev (24%). Sledijo ji nemška doga in angleški buldog (12%). Po en primer (6%) najdemo nemškega bokserja, bulmastifa, kratkodlako čivavo, dalmatinca, argentinsko dogo, francoskega buldoga, mopsa, rotweilerja in straffordshirskega bulterierja.

Preglednica 3: Zastopanost posameznih pasem iz skupine kratkodlakih pasem psov

Pasma	n	%
Labradorec	4	24
Nemška doga	2	12
Angleški buldog	2	12
Nemški bokser	1	6
Bulmastif	1	6
Čivava	1	6
Dalmatinec	1	6
Argentinska doga	1	6
Francoski buldog	1	6
Mops	1	6
Rottweiler	1	6
Straffordshirski bulterier	1	6
Skupaj	17	100

Predstavniki skupine srednje dolgdlakih pasem psov rabijo različno nego in sicer od takih, ki potrebujejo le redno česanje in kopanje do takih, ki rabijo redno striženje ali trimanje in kopanje. Najpogostejši predstavnik te skupine med obiskovalci Studia je bil beli višavski terier (30%). Sledi angleški koker španjel (15%), zlati prinašalec (8%), veliki šnavcer (5%), srednji šnavcer (5%), novofundlandec (4%) itd. (preglednica 4).

Preglednica 4: Zastopanost posameznih pasem iz skupine srednje dolgodlakih pasem psov

Pasma	n	%
Beli višavski terier	45	30
Angleški koker španjel	22	15
Zlati prinašalec	12	8
Veliki šnavcer	8	5
Srednji šnavcer	7	5
Novofundlandec	6	4
Škotski terier	5	3
Bernski planšarski pes	4	3
Mešanec	4	3
Samojed	4	3
Mali šnavcer	4	3
Pekinčan	3	2
Bernardinec	2	1
Čov-čov	2	1
Resasti foksterier	2	1
Kavalir	2	1
Nemški ovčar	2	1
Airedalski terier	2	1
Aljaški malamut	1	1
Ameriški koker španiel	1	1
Avstralski ovčar	1	1
Dolgodlaki jazbečar	1	1
Flandrijski govedar	1	1
Gordon seter	1	1
Husky	1	1
Kavkaški ovčar	1	1
Landseer	1	1
Jack russel terier	1	1
Šarplaninec	1	1
Shetlandski ovčar	1	1
Skupaj	148	100

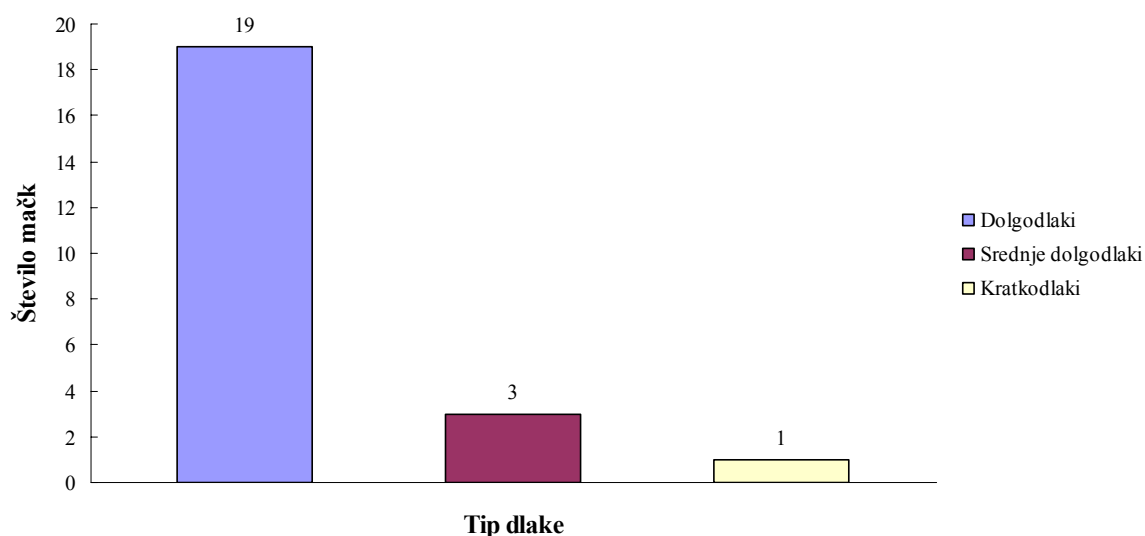
Posebno zahtevni za nego in potrebni pogoste nege so predstavniki skupine dolgodlakih pasem. Najpogostejši med strankami te skupine so maltežani (23%), sledijo mešanci (19%), šicuji (14%), yorkshirski terierji (9%), mali kodri (6%), bradati škotski ovčarji (6%), tibetanski terierji, lhasa apsi in srednji kodri s po 5% in druge pasme (preglednica 5).

Preglednica 5: Zastopanost posameznih pasem iz skupine dolgodlakih pasem psov

Pasma	n	%
Maltežan	40	23
Mešanec	33	19
Šicu	24	14
Yorkshirski terier	16	9
Mali koder	11	6
Bradati škotski ovčar	10	6
Tibetanski terier	9	5
Lhasa apso	8	5
Srednji koder	8	5
Briard	3	2
Kerryjski modri terier	3	2
Bišon	2	1
Črni ruski terier	2	1
Kraljevi koder	2	1
Bobtail	1	1
Cotton de tulear	1	1
Puli	1	1
Skupaj	174	100

4.2 NEGA MAČK

Slika 36 kaže, da je izmed vseh mačk, ki jih pripeljejo v Studio največ mačk iz skupine dolgodlakih (83%), mačk iz skupine srednje dolgodlakih (13%) in kratkodlakih (4%) je bilo bistveno manj.

Slika 36: Število dolgodlakih, srednje dolgodlakih in kratkodlakih mačk

V preglednici 6 so številke različnih storitev pri negi mačk: komplet (kopanje in striženje), kopanje, striženje in razčesovanje. Vseh obiskov skupno je bilo 36. Največ opravljenih storitev predstavljajo striženja, sledi kopanje in razčesovanje. Nobena stranka ni pripeljala mačke na komplet, torej na striženje in kopanje hkrati.

Preglednica 6: Število posameznih storitev pri mačkah

Storitev	n	%
Striženje	23	64
Kopanje	9	25
Razčesovanje	4	11
Komplet (striženje in kopanje)	0	0
Skupaj	36	100

V letu 2006 je bilo vseh striženj mačk v Studiu 23. Od tega je bilo ostriženih 17% srednje dolgodlakih mačk in 83% dolgodlakih mačk (preglednica 7).

Preglednica 7: Striženje glede na tip dlake mačke

Tip dlake	n	%
Kratkodlaki	0	0
Srednje dolgodlaki	4	17
Dolgodlaki	19	83
Skupaj	23	100

Vseh opravljenih kopanj v letu 2006 je bilo 9. Iz preglednice 8 je razvidno, da od teh kopanj predstavljajo 44% kratkodlake pasme, 44 % srednje dolgodlake pasme in 11% dolgodlake pasme.

Preglednica 8: Kopanje glede na tip dlake mačke

Tip dlake	n	%
Kratkodlaki	4	44
Srednje dolgodlaki	4	44
Dolgodlaki	1	11
Skupaj	9	100

Vseh razčesavanj mačk v letu 2006 je bilo v Studiu malo (preglednica 9). Vsa štiri razčesavanja so bila opravljena na mačkah dolgodlakih pasem.

Preglednica 9: Razčesavanje glede na tip dlake mačke

Tip dlake	n	%
Kratkodlaki	0	0
Srednje dolgodlaki	0	0
Dolgodlaki	4	100
Skupaj	4	100

5 RAZPRAVA IN SKLEPI

5.1 RAZPRAVA

Živali v razvitejših državah že dolgo niso več le vir hrane in zaslužka ter čuvaji, ampak so dobili pomembnejšo vlogo kot družabniki ljudi. Predvsem psi in mačke so postali njihovi zvesti družabniki in prijatelji. Večina teh ljubljencev ne živi več na dvorišču, ampak delijo z ljudmi njihov dom. Živali, ki pa živijo tako tesno z ljudmi potrebujejo redno nego. Manjši del lastnikov nego njihovih ljubljencev opravi sam, večji del pa se jih na pomoč obrne na profesionalne pasje in mačje negovalce.

V letu 2006 je Studio nege za male živali zabeležil skupno 942 obiskov. Od teh obiskovalcev je bilo 96% psov in 4% mačk. Izkazalo se je, da so najpogostejše stranke prav psi. Zaradi tako pestrega izbora različnih pasem psov le ti potrebujejo redno nego.

Stranke so pripeljale v Studio 339 psov. Od teh psov je bilo 188 samcev in 151 samic. Predvidevamo, da je število samcev večje zato, ker je še nedolgo nazaj prevladovalo mnenje, da so samci manj zahtevni in zato pogostejši družinski člani. Manj zahtevni v tem smislu, da pri njih ni nevarnosti nezaželjene brejosti. To sklepamo na podlagi mnenj iz preteklosti, ko so v leglu večjo vrednost imeli samci kot pa samice. Da so samci pogostejši družinski člani so potrdile tudi raziskave Dogsterja (2004). Možen vzrok za manjši obisk samic, je tudi ta, da se lastniki samic v času njihove gonitve (v povprečju 2 krat letno) in v času brejosti / legla ne odločajo za nego. Razlika v deležih samcev in samic je statistično značilna.

Po analizi naših podatkov smo prišli do rezultatov, da se naših storitev največkrat poslužujejo lastniki dolgodlakih pasem. 59% vseh striženj in 41% vseh kopanj je bilo opravljenih na predstavnikih dolgodlakih pasem. Izmed posameznih storitev se lastniki največkrat odločijo za kompletno nego svojih ljubljencev (59%), kar je najverjetneje posledica današnje celodnevne

zaposlitve. Ti rezultati nam potrjujejo dejstvo, da so kratkodlaki psi najmanj zahtevni za nego (predstavljajo le 5% vseh psov pripeljanih v Studio leta 2006) in da so tako najredkejši obiskovalci Studia.

Tekom zgodovine se je spremenila sestava pasem, ki nam delajo družbo. Po AKCju (2007) so velike pasme, ki so imele vlogo čuvaja, torej vlogo delovnega psa, po popularnosti dohitele male, pritlikave pasme, ki so primernejše za življenje v urbanem okolju, za življenje v stanovanju in za življenje z otroci. Zelo popularna je tudi skupina prinašalcev, setrov in španjelov. Psi, ki so potrebovali največ nege so bili najbolj popularni okrog leta 1940 (vrhunec popularnosti pasme koder). Dandanes so bolj popularne pasme, ki ne potrebujejo veliko nege. Po podatkih VURSa (2007) je v Sloveniji leta 2006 število registriranih psov naraslo na 157038 psov. Daleč najštevilčnejši so mešanci, sledijo nemški ovčarji, zlati prinašalci, labradorci, angleški koker španjeli itd. Torej se ljudje pri izbiri pasem psov v večini odločijo za pasme oz. tipe dlake, ki ne potrebujejo veliko nege oz. lahko nego opravijo sami brez pomoči profesionalnih frizerjev. Potrebno je tudi poudariti mnenje lastnikov, da psi kratkodlakega tipa in psi srednje dolgodlakega tipa ne potrebujejo veliko nege oz. se jih ne sme večkrat letno kopati, kot je to po potrebno pri dolgodlakih pasmah in da mnogo izmed teh psov še vedno živi zunaj in ne neposredno v naši bližini.

Zanimala nas je tudi populacija posameznih pasem psov znotraj skupin različnih tipov dlake. Med kratkodlakimi pasmami so najpogostejši predstavniki labradorec (24%), nemška dogga (12%) in angleški buldog (12%). Med srednje dolgodlakimi pasmami se najpogosteje pojavlja višavski terier (30%), angleški koker španiel (15%) in zlati prinašalec (8%). Najpogostejši predstavniki dolgodlakih pasem so maltežan (23%), sledijo mešančki (19%), šicu (14%) in yorkshirski terier (9%). Vsi naši rezultati sovpadajo s popularnostjo pasemskih psov registriranih v Sloveniji v preteklih letih (Obvestila KZS, 2006, 2007), razen pri skupini srednje dolgodlakih psov, kjer je po podatkih VURSa (2007) in Obvestil KZSja (2006, 2007)

najpopularnejša pasma nemški ovčar, ki pa je zelo redek obiskovalec Studia. Vzrok je v tem, da je to zunanji pes, ki ne potrebuje veliko nege in ga lastniki le redko kopajo.

Struktura pasem se ni spreminjala le pri psih ampak tudi pri mačkah. Poleg kratkodlake navadne mačke so se pričele pojavljati tudi dolgodlake mačke, ki se večinoma zadržujejo le v hišah in stanovanjih. Po raziskavah CFA (2006) je najbolj popularna pasma mačk že kar nekaj let perzijka, ki je predstavnica dolgodlakega tipa mačk. Na drugem mestu je velika gozdna mačka, ki je predstavnica srednje dolgodlakega tipa mačk. Taki tipi dlake mačk pa seveda zahtevajo redno nego. To ni mačka, ki se čisti sama in živi zunaj v vseh vremenskih razmerah, ampak je to mačka, ki pri negi potrebuje našo vsakodnevno pomoč (Arden, 1999). Po analizi podatkov smo ugotovili, da je leta 2006 Studio obiskalo 23 različnih mačk. Med njimi je bilo največ predstavnic dolgodlakega tipa mačk in sicer je bilo takih 19, sledile so 3 srednje dolgodlake mačke in le 1 kratkodlaka mačka. Od vseh opravljenih storitev je bilo 64% striženj, 25% kopanj in le 11% razčesavanj. V 19 primerih striženj (83%) je šlo za dolgodlake mačke. To dejstvo nam pove, da imajo lastniki dolgodlakih mačk težave s negovanjem le teh. V večini primerov je bila edina rešitev le še striženje oziroma kar britje nastalih vozlov. Ker mačke nimajo potrpljenja, so bile običajno obrite brez kopanja.

Na podlagi analize našega poslovanja smo prišli do zaključka, da je ta dejavnosti pri nas šele v povojih, a postaja vedno bolj zanimiva tržna niša. Zaradi vse večjega števila malih živali v našem urbanem okolju, se tudi potreba po profesionalnih ustanovah veča. Potrebno pa bo še veliko osveščanja lastnikov psov in mačk o potrebni in pravilni negi njihovega ljubljenca. Prav tako je tudi zelo pomembno izobraževanje kadra, da bi dosegli profesionalni nivo nege malih živali. Vse to osveščanje oz. izobraževanje bi bilo najlažje izvesti s pomočjo člankov in oddaj na temo male živali in z organizacijo seminarjev.

5.2 SKLEPI

Pri analizi podatkov poslovanja Studia v letu 2006 smo ugotovili sledeče:

- Najpogostejše stranke so psi.
- Razlika v deležih samcev in samic je statistično značilna ($p < 0,05$), največ psov pa spada v skupino dolgodlakih pasem.
- V Studiu ponujajo več različnih storitev izmed katerih se lastniki psov največkrat odločijo za kompletno nego, torej za kopanje, striženje, krajšanje krempljev, čiščenje ušes in praznjenje paraanalnih vrečk.
- Mačke pripeljejo lastniki v Studio dvakrat letno, kar se tudi sklada s sezonsko menjavo dlake.
- Največkrat pripeljejo v Studio dolgodlake mačke, katerih nega lastnikom povzroča največ težav.
- Izmed vseh storitev, ki jih Studio ponuja, se lastniki mačk največkrat odločijo za striženje oz. britje svojih dolgodlakih mačk.

6 POVZETEK

Poklicna nega psov in mačk je poklic, ki je v tujini že zelo razvit in cenjen, pri nas pa je šele v povojih. Za opravljanje tega poklica je treba imeti kar nekaj specifičnih lastnosti tako psihičnih kot fizičnih. Potrebno je tudi osvojiti znanje s področja pravilne nege posameznih živali, pravilne uporabe orodja ter tehnike striženja. Psi in mačke se glede na potrebno nego razlikujejo po tem v katero skupino tipa dlak in kože spadajo. Pri nas so ljudje o potrebni in pravilni negi psov in mačk še zelo slabo poučeni. Ker pa psi in mačke niso več le zunanja bitja ampak z nami delijo naše prostore, se tudi zahteva po njihovi negi večja. Večje, zunanje čuvaje premoženja počasi zamenjujejo karakterno nežnejše pasme, ki so primerne za življenje v stanovanju: labradorci, nemške doge, višavski terierji, angleški koker španijeli, zlati prinašalci,...ter seveda predstavniki dolgodlake skupine.

V Ljubljani je bilo ustanovljeno podjetje Pet vizija ISB Studio nege za male živali, Mojca Svetličič s.p. To je eden prvih salonov za nego malih živali v Sloveniji. Z analizo poslovanja v letu 2006 smo želeli ugotoviti kakšne živali pripeljejo lastniki v salon in kakšne storitve si želijo. Med vsemi živalimi, ki obiskujejo Studio so najpogostejši psi. Razlika v deležih samcev in samic je statistično značilna. Lastniki so pripeljali v Studio psa 3 krat na leto, najpogosteje pa so pripeljali dolgodlake pse. Pri njih je bil opravljen največji delež vseh striženj in kopanj.

Mačke so pripeljali lastniki v Studio povprečno dvakrat na leto. Običajno so bile to dolgodlake mačke, ki jih je bilo treba ostriči zaradi zavozlane dlake v času menjave dlake.

Ker je današnji tempo življenja zelo hiter in natrpan, ljudje veliko opravkov prepustijo kvalificiranim osebam za določeno opravilo. Zaradi pestrosti ponudb na tržišču so tudi zahteve za lastnikove ljubljenske postale vse večje. Ljudje se ne odločajo več, da peljejo svojo žival k nestrokovnjakom, ampak se raje odločijo za izobražene in strokovno podkovane osebe, ki njihovem ljubljencu nudijo ustrezno nego. O tem priča tudi dejstvo, da se lastniki

največkrat odločijo za kompletno nego njihovega ljubljencega (kopanje + striženje + krajšanje krempljev + čiščenje ušes + praznjenje paraanalnih vrečk).

7 VIRI

AKC (American kennel club). AKC registration statistics.

http://www.akc.org/pdfs/press_center/popular_pooches.pdf (20. okt. 2007)

Arden D. 1999. Cat grooming. Catnip, Tufts University.

<http://www.darlenearden.com/articlecatgrooming.htm> (12. sept. 2007)

Avonti. Standard poodle downunder. Standard poodles, Traditional lion trim (25. jun. 2007).

<http://www.avontipoodles.com/clipping-and-grooming/traditonal-lion-trim.htm> (20. okt. 2007)

Baxter. 2005a. The 3 types of coat. Cumberland, Iv San Bernard.

<http://www.dogmawestcoast.com/cms/modules/smartsection/item.php?itemid=2> (25. avg. 2007)

Baxter. 2005b. Dogs and cats fall in 1 of 3 categories. Cumberland, Iv San Bernard.

<http://www.dogmawestcoast.com/cms/modules/smartsection/item.php?itemid=3> (25. avg. 2007)

Bright O.M. 1997. From problems to profits: the Madison management system for pet grooming business. California, The Madson group, Inc.: 290 str.

CFA. 2006. Breeds in order by popularity. Manasquan, The cat fancier's association, Inc.

<http://www.cfainc.org/press/2006-breed-popularity.pdf> (20. okt. 2007)

Chamberlin C. 2001. A historical look at dog grooming over the centuries.

http://www.suite101.com/article.cfm/dog_grooming/56257/1 (8. avg. 2007)

Crufts. Wikipedia, The free encyclopedia.

<http://en.wikipedia.org/wiki/Crufts> (20. sept. 2007)

Dogster 2004. Dogster statistics, 2003 – 2007. Dogster, Inc.

<http://www.dogster.com/stats.php> (20. okt. 2007)

Edney A. 1997. Popolna nega in vzgoja mačke. Ljubljana, DZS: 192 str.

FCI (The Fédération Cynologique Internationale). General information. 1968.

<http://www.fci.be/aboutus.asp?lang=en&sel=4> (12. sept. 2007)

Kansoer P. 1997. Why it is necessary to groom and bathe a cat. Yelm, Find a groomer, Inc.

<http://www.petgroomer.com/ARTICLES/whyit.htm> (7. avg. 2007)

Kohl S. 2005. The business guide to pet grooming. New York, Aaronco publishing: 322 str.

Linden B. 1996a. Bhe-Jei Maltese: Putting a Maltese into Wraps (or other coated breed dog) aka "Wrapping".

<http://www.bhejei.com/groom-wrapping.htm> (20. okt. 2007)

Linden B. 1996b. Bhe-Jei Maltese: Making those topknots.

<http://www.bhejei.com/groom-topknots.htm> (20. okt. 2007)

Miller L. 2001. Careers for animal lovers & others zoological types. 2nd edition. Illinois, VGM Career books: 179 str.

Obvestila KZS. 2006. Statistika psov, poleženih v letu 2005. Kinolog, Glasilo kinološke zveze Slovenije, 34, 5: 15

Obvestila KZS. 2007. Statistika psov, poleženih v letu 2006. Kinolog, Glasilo kinološke zveze Slovenije, 35, 3: 16

PetGrommer.com eBooks. 2006. Starting a career in pet grooming. Yelm, Find a groomer Inc.: 30 str. (17. mar. 2006)

<http://www.petgroomer.com/downloads.htm> (10. avg. 2007)

Pia Bardo. 2007. Uspjesi s izložbi.

<http://www.pia-bardo.tk> (20. okt. 2007)

Pote. 2005. List of breeds. Cumberland, Iv San Bernard.

<http://www.dogmawestcoast.com/cms/modules/smartsection/item.php?itemid=1> (25. avg. 2007)

Shenk E. 2005. Careers with animals. Mechanicsburg, Stackpole books: 214 str.

Taylor D. 1989. Vaša mačka: priročnik za ljubitelje. Ljubljana, DZS: 291 str.

Thatcher S. 2000. How do they do that? American top knots.

<http://www.bakalo.com/grooming/topknot.htm> (20. nov. 2007)

VURS. 2007. Centralni register psov.

<http://www.logon.si/proj-vurs-psi.html> (6. nov. 2007)

Wonderful world of poodles. 2007. Grooming History.

http://www.geocities.com/Heartland/2826/groom_history.htm (28. avg. 2007)

ZAHVALA

Posebno zahvalo namenjam prof. dr. Ivanu Štuhcu za vodenje, strokovno pomoč, nasvete in vzpodbudo pri izdelavi diplomskega dela.

Prav tako se zahvaljujem recenzentu prof. dr. Simonu Horvatu in predsedniku komisije prof. dr. Juriju Poharju za pregled diplomskega dela.

Zahvaljujem se referentki Sabini Knehtl za njeno prijaznost in vso pomoč tekom študija.

Zahvala tudi gospe Karmeli Malinger in dr. Nataši Siard za pomoč pri izdelavi končne podobe mojega dela.

Zahvala tudi moji mami, fantu Simonu in prijateljem, ki so me vzpodbujali v času študija.